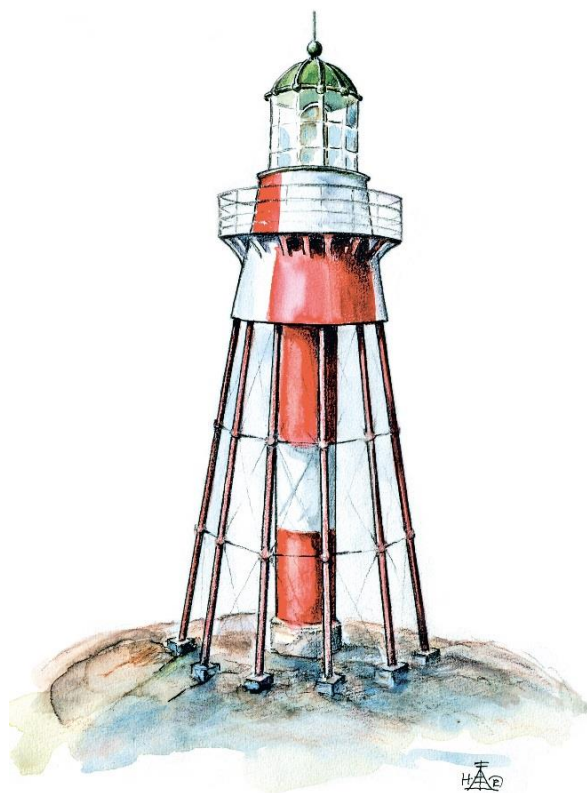

Budget 2024

plan 2025-2026

2023-05-31

Socialdemokraterna, Moderaterna och Liberalerna

Innehåll

Inledning	2
Sammanfattning	2
Mål för god ekonomisk hushållning	5
Mål för koncernen	5
Definition av god ekonomisk hushållning	5
Styrmodell	6
Vision 2040	6
Politisk plattform för mandatperioden	7
Agenda 2030	7
Finansiella mål	7
Mål för verksamheten	8
Planeringsförutsättningar	13
Omvärldsanalys	13
SWOT-analys	14
Sektorernas budgetförutsättningar och budgetbehov	16
Befolkningsutveckling	16
Ekonomisk utblick mot 2032	17
Ekonomiska förutsättningar	19
Skatteunderlagsutveckling	19
Förutsättningar för nämndernas och sektorernas ramar	20
Finansiell analys	22
Driftsbudget och politiska prioriteringar	26
Driftsbudget	26
Politiska prioriteringar	26
Ramförändringar mellan åren	28
Affärsdrivande verksamheter	28
Investeringar	29
Exploateringar	31
Räkenskaper	32
Resultatbudget	32
Balansbudget	32
Kassaflödesbudget	33
Förslag till kommunfullmäktiges beslut	34

Inledning

Budgeten har tagits fram av den politiska ledningen, Socialdemokraterna, Moderaterna och Liberalerna för Orust kommun.

Omvärlden har det senaste året varit turbulent och de ekonomiska utsikterna för 2024 innebär liksom 2023 ett tufft år för kommunsektorn med höga pensions- och räntekostnader. Den höga inflationen har stor påverkan och en avgörande faktor för den ekonomiska utvecklingen är när och hur mycket inflationen dämpas. För närvarande är bedömningen att ekonomin återhämtas under 2025 och 2026. Budget och flerårsplan är ett långsiktigt styrmedel och därför har utgångspunkten varit att fortsätta de långsiktiga satsningar som är nödvändiga och påbörjade och inte göra för omfattande kortsiktiga åtgärder ett enskilt år då resultatnivån tillfälligt avviker från de långsiktiga finansiella målen.

Sammanfattning

Kommunens ekonomi har utvecklats mycket positivt under de senaste åren. Höga resultatnivåer, amortering av låneskulden, budgetföljsamhet och befolkningsökning är positiva signaler på en god ekonomisk utveckling. Skattesatsen, som varit hög i jämförelse med andra kommuner, sänktes under förra mandatperioden med 1 krona. Målet för innevarande mandatperiod är att sänka skattesatsen med ytterligare 50 öre fram till år 2026.

Under de senaste åren har stora satsningar skett i verksamheterna tack vare god ekonomi. Sektorerna har fått budgetförstärkning för volymförändringar, nya digitala lösningar och uppbyggnad av förebyggande stöd och insatser för såväl barn och unga som för vuxna. Satsningar har också genomförts på offentliga toaletter, mötesplatser, trivselhöjande insatser i tätorter, förstärkning inom bygglov och miljötillsyn för att nämna några exempel.

Fortsatt utveckling av Orust genom ökad tillgänglighet, bättre service, ansvarstagande, hållbarhetstänk, sund och långsiktig ekonomisk styrning är den röda tråden i majoritetens budget. Alla barn ska få den bästa starten i livet och Orusts skolor ska fortsatt vara bland de bästa i Västra Götaland. En god vård och omsorg ska finnas på hemmaplan. Nya bostadsområde växer fram och våra tätorter ska vara attraktiva och trivsamma.

Budgeten för 2024 med plan för 2025-2026 innehåller trots en inledningsvis stramare ekonomisk situation, fortsatta satsningar till verksamheterna och skattesänkningar. Satsningar som prioriteras är volymökningar och kärnverksamheten. Förebyggande insatser som mötesplatser för ensamma äldre och brottsförebyggande arbete prioriteras liksom fastighetsunderhållet. Investeringsstödet till föreningar fortsätter att höjas enligt plan.

Satsningar och skattesänkning

Från och med år 2024 tillförs sektorerna 20 mnkr i satsningar och dessutom närmare 50 mnkr i pris- och löneökningar. Från år 2025 tillförs sektorerna ytterligare 4,6 mnkr i satsningar. Sektorerna ska till år 2024 minska sin budgetram med -5,4 mnkr och till 2025 med ytterligare -1,6 mnkr. Det avser tidigare satsningar som antingen inte längre behövs eller som ska arbetas in i ordinarie budgetram. Kommunstyrelsen som verksamhetsnämnd tilldelas driftbudgetramar per sektor. Myndighetsnämnderna har inget planerings- eller verksamhetsansvar och tilldelas därför ingen budgetram.

Det finns fortsatt en ambition om sänkt skattesats till en nivå som ligger närmare grannkommunerna. Budgeten bygger på en sänkt skattesats med 5 öre under år 2024, 15 öre under år 2025 och 20 öre 2026, sammantaget 40 öre under planperioden. För mandatperioden planeras att skattesatsen sänks med totalt 50 öre. Utvecklingen av de ekonomiska förutsättningarna kan innebära både ett högre och lägre tempo när det gäller skattesänkningen.

Positiva resultat och god ekonomisk hushållning

Årets resultat budgeteras till ett litet överskott år 2024 på 3 mnkr (0,3 %), vilket understiger det långsiktiga finansiella målet på 2-4 % som en andel av skatteintäkter och generella statsbidrag. Bedömningen är att åren 2025 och 2026 ser bättre ut då kommunens pensionskostnader minskar. Resultatet budgeteras till ett överskott på 39 mnkr 2025 och 43 mnkr 2026. Sett till ett snitt över hela planperioden uppnås det långsiktiga målet då snittet per år uppgår till 2,4 % av skatter och bidrag.

Budgeten innehåller fem övergripande mål under tre målområden. De långsiktiga finansiella målen för god ekonomisk hushållning är utifrån förutsättningarna i budgeten möjliga att uppnå som ett snitt under hela planperioden.

Investeringar

Kommunen är inne i en expansiv fas med stora investeringar till följd. Under hela planperioden budgeteras en investeringsnivå på högst 515 mnkr. Satsningar sker bland annat på två nya förskolor, ombyggnad och utbyggnad av reningsverk samt vatten och avloppsledningar, ny gruppbostad LSS, förstärkningsåtgärder i ån i Henån samt gång- och cykelvägar.

Den höga investeringsnivån kräver behov av nyupplåning under planperioden. Låneskulden beräknas öka med högst 206 mnkr till totalt en nivå på 811 mnkr i slutet av år 2026.

Sektorernas budgetramar

Sektor ledning och verksamhetsstöd tillförs en satsning på 0,4 mnkr från år 2024 för att finansiera prisökningar för servicebussarna och licenser för M365. Från 2025 tillförs sektorn ytterligare 0,7 mnkr för att finansiera ett utökat ansvar för brottsförebyggande arbete och säkerhetshöjande åtgärder inom digitaliseringsområdet. Kontaktcenter startade under 2022. Sektorerna ska gemensamt successivt finansiera verksamheten inom ordinarie budgetram. Från år 2025 ska den sista delen av finansieringen på 1 mnkr fördelas mellan sektorerna.

Sektor lärande tillförs en satsning på 7 mnkr från år 2024 för volymförändringar inom förskola och skola samt för att starta en resursskola. Resursskolan ska successivt finansieras inom ordinarie budgetram. I satsningen ingår också finansiering för kostnadsökningar för skolskjuts och ersättningar till fristående förskolor, skolor samt för interkommunal ersättning för gymnasieplatser. År 2023 fick sektorn utökad budget för volymökningar inom anpassad grundskola och gymnasiesärskola. Det blev en lägre volymökning än beräknat och därför återlämnar sektorn motsvarande budgetmedel. År 2025 och 2026 minskar antalet barn och elever inom vissa områden och därför minskar också budgeten med motsvarande barn-/elevpeng inom det övergripande resursfördelningssystemet.

Sektor omsorg tillförs en satsning på 11,4 mnkr från år 2024 och från 2025 ytterligare 4,9 mnkr och 2026 ytterligare 3,3 mnkr. Satsningen avser bland annat volymökning av brukare inom hemtjänsten på totalt 12,6 mnkr under hela planperioden. Förutom volymökning i äldreomsorgen får också sektorn budgetförstärkning för volymökning inom LSS serviceboende och för att täcka kostnader för ekonomiskt bistånd. Sektorn får också budgetförstärkning för att finansiera en ökad bemanning av sjuksköterskor och för att täcka den uteblivna ersättningen från regionen för samverkande sjukvård. Under 2023 anpassas lokalerna på Timmerhult för att samla arbetsmarknadsenhetens verksamhet men också för att bygga upp nya verksamheter kring återbruk och cirkulationsmöbler. Ombyggnationen innebär högre lokal- och driftkostnader, vilket sektorn erhåller en utökad budget för från 2024. Från år 2025 får sektorn dessutom en budgetförstärkning för digital verksamhetsutveckling. Sedan 2022 har sektorn arbetat med att bygga upp hemmaplanslösningar i form av boendestöd, stödboende för socialpsykiatriska behov och ett korttidsboende LSS för barn och unga. År 2024 regleras den sista delen av den förväntade hemtagnings-effekten genom minskade externa placeringar och sektorns budgetram minskas med -2 mnkr.

Sektor samhällsutveckling tillförs en satsning på 0,7 mnkr från år 2024 och ytterligare 2,3 mnkr från år 2025. Satsningarna för år 2024 avser förstärkning till miljöenhetens tillsynsverksamhet samt höjning av investeringsbidraget till föreningar. År 2025 höjs budgeten för planerat underhåll av fastigheter och den sista höjningen av investeringsbidraget till föreningar. Budgetramen minskas med -0,6 mnkr 2024 och ytterligare -0,6 mnkr år 2025 och avser en tidigare förstärkning inom byggenheten som nu återgår i två steg till den ursprungliga budgetnivån.

Ekonomiska ställningstaganden

Följande ekonomiska ställningstagande ligger till grund för budgeten:

- Budgeten för hela planperioden har upprättats i enlighet med de riktlinjer som antagits för god ekonomisk hushållning. Sett som ett snitt över hela planperioden uppnås de långsiktiga målen, däremot uppnås inte de långsiktiga målen specifikt för år 2024.
- Budgeten är ett långsiktigt styrmedel och utgångspunkten är att fortsätta med de långsiktiga satsningar som är nödvändiga och påbörjade, utan att vidta för omfattande kortsiktiga åtgärder när resultatet enstaka år är sämre.
- Resultatet för 2024 budgeteras till ett överskott på 3 mnkr, vilket avviker från det långsiktiga finansiella målet. Under 2025 och 2026 ser de ekonomiska förutsättningar bättre ut och resultatet budgeteras till 39 mnkr år 2025 och 43 mnkr 2026. Sett till ett snitt över hela planperioden uppnås de långsiktiga målen.
- Budgeten bygger på en sänkt skattesats med 5 öre under år 2024, 15 öre under år 2025 och 20 öre år 2026, sammantaget 40 öre under planperioden och 50 öre under mandatperioden.
- Skatteintäkter och generella statsbidrag är beräknade på en befolkning som ökar med 25 invånare under planperioden. Den politiska ambitionen är högre och en ökad befolkning i åldern 25-64 år är avgörande för finansiering av den framtida välfärden.
- Från och med år 2024 tillförs sektorerna 20 mnkr i satsningar och dessutom närmare 50 mnkr i pris- och löneökningar. Från år 2025 tillförs sektorerna ytterligare 4,6 mnkr i satsningar. Sektorerna ska till år 2024 minska sin budgetram med 5,4 mnkr och till 2025 med ytterligare 1,6 mnkr. Det avser tidigare satsningar som antingen inte längre behövs eller som ska arbetas in i ordinarie budgetram. Satsningar som prioriteras är volymökningar och kärnverksamheten. Fastighetsunderhållet prioriteras och investeringsstödet till föreningar fortsätter att höjas. Mötesplatser för ensamma äldre prioriteras liksom det brottsförebyggande arbetet.
- Den totala investeringsnivån (netto) begränsas till högst 215 mnkr år 2024, 200 mnkr år 2025 och 100 mnkr år 2026. Satsning sker bland annat på två nya förskolor, ombyggnad och utbyggnad av reningsverk samt vatten och avloppsledning, ny gruppbofastad, räddningsfordon samt gång- och cykelvägar.
- För 2024 beräknas en nyupplåning ske med högst 109 mnkr och för hela planperioden med högst 206 mnkr.
- Internräntan sätts till 2,5 % för 2024 och preliminärt till 2,75 % för 2025 och 3 % år 2026.
- Försäljning av fastigheter, mark och tomter ska uppgå till minst till 5 mnkr per år under 2024 och 2 mnkr under 2025.
- I potten ofördelad budget finns utrymme för budgetkompensation till sektorerna i detaljbudgetarbetet och under löpande år för kapitalkostnadsförändringar, löne- och prisökningar, indexhöjning av lokalhyror, kost och lokalvård samt i övrigt mindre tekniska justeringar. Pris- och lönekomensationen följer SKR:s rekommendation.

Mål för god ekonomisk hushållning

Kommunallagen ställer krav på att kommunen i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs i bolag, stiftelser och föreningar ska ha en god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans. Det innebär att verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och med rimlig självfinansiering av investeringar samt att varje generation så långt som möjligt ska bära sina kostnader för den service som de konsumerar. Vidare anger kommunallagen att fullmäktige ska besluta om mål och riktlinjer för en god ekonomisk hushållning för den kommunala koncernen.

Mål för koncernen

För koncernen i Orust kommun blir mål och riktlinjer för koncernen inte tillämpningsbart då endast en stiftelse ingår i koncernen. En stiftelse, till skillnad från till exempel ett kommunalt bolag, saknar ägare som styr verksamheten. Stiftelsen styrs av stadgar där det bland annat framgår hur stiftelsen ska förvaltas och vilket ändamål stiftelsen har.

Definition av god ekonomisk hushållning

För den kommunala verksamheten har fullmäktige beslutat om en definition av god ekonomisk hushållning samt beslutat om finansiella mål och mål för verksamheten för att god ekonomisk hushållning ska uppnås.

God ekonomisk hushållning i Orust kommun innebär att samtliga finansiella mål uppnått målvärdet och 2/3 delar av verksamhetsmålen uppnått eller delvis uppnått målet.

Verksamhetsmålen mäts genom indikatorer. För att ett verksamhetsmål ska anses uppfyllt helt eller delvis, ska en övervägande andel av indikatorerna uppnått eller delvis uppnått målvärdet. Vissa indikatorer som till exempel mäter totalt för kommunen, kan i vissa fall väga tyngre än enskilda indikatorer för respektive sektor. En sammanvägd bedömning sker då oavsett hur många av indikatorerna som helt eller delvis uppnått målvärdet.

Måluppfyllelsen redovisas med symboler. En grön cirkel innebär att målet är uppfyllt och för indikatorerna en måluppfyllelse med minst 100 %. En röd kvadrat innebär att vi inte nådde målet och för indikatorerna en måluppfyllelse under 80 %. En gul romb indikerar att vi är på god väg eller delvis har nått målet, för indikatorerna symboliserar det en måluppfyllelse mellan 80-100 %.

De övergripande målen beslutas i samband med budget och flerårsplanen och kan omprövas varje år.

Teckenförklaring	
Uppfyllt	
Delvis uppfyllt/ på god väg	
Ej uppfyllt	

Styrmodell

Vision och politisk plattform för mandatperioden är styrande för samtliga verksamheter. I budgetdokumentet kan uppdrag utifrån den politiska plattformen riktas till en eller flera nämnder och sektorer. Uppdragen kan vara ettårigt eller flerårigt.

Styrmodellen innehåller tre målområde som utgår från visionen. Dessa är samlingsbegrepp för ett antal uppsatta mål.

- Attraktiv kommun
- Hållbart samhälle
- Attraktiv arbetsgivare

De övergripande målen som kommunfullmäktige årligen beslutar om i budgeten mäts och följs upp av indikatorer med målvärde. De övergripande målen bryts ner av sektorn och eventuellt kompletterande indikatorer och uppdrag beslutas av nämnden i samband med beslut om uppdragsdokumentet och detaljbudget i november.

Styrdokumenterna är en viktig del av styrningen av kommunen och ska samspela med visionen och de övergripande målen. Grunduppdragen utgör den största delen av en kommuns verksamhet, och det är i kvalitetsstyrningen som grunduppdraget följs upp och utvärderas. Det vill säga det är kvalitetsstyrningen som visar om grunduppdraget uppfyller god kvalitet och effektivitet eller inte. Kvalitetsstyrningen följs upp av nyckeltal.

Vision 2040

Visionen beskriver den önskade och ideala målbilden för vår gemensamma strävan för att skapa framtidens Orust kommun. Visionen vänder sig till kommunen som organisation, men förhoppningen är att den även ska inspirera andra som våra invånare, företagare eller organisationer.

Orust – den gröna och trygga ön där tanken är fri och drömmar får liv.

Förklaring av värdeord:

Grön som i landskapet och symbol för det fossilfria och ekologiska.

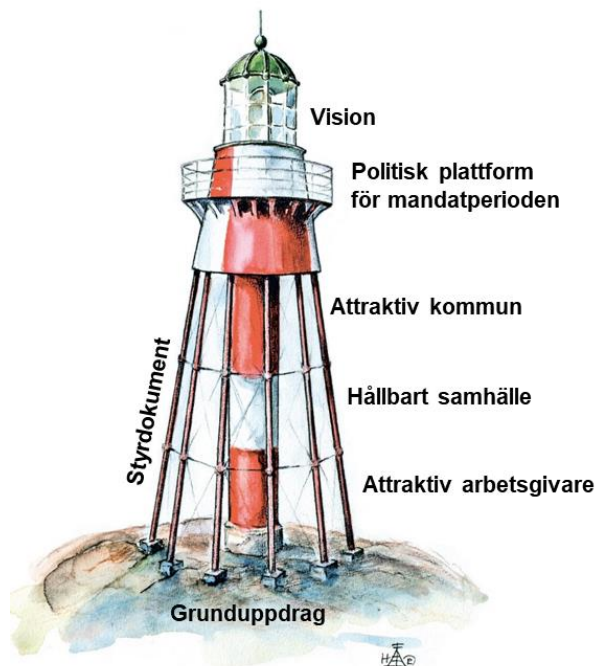
Trygg som i grundad erfarenhet, ett gediget arv och en god plats för livet.

Fri tanke som i tillåtande, öppen, demokratisk, innovativ och fritänkande.

Ö som i unik och karaktärsfull.

Drömmar som i viljan att leva och skapa med hjärtat.

Får liv som i framtidstro och utveckling som blir verklighet.

Politisk plattform för mandatperioden

Den politiska ledningen, Socialdemokraterna, Moderaterna och Liberalerna har enats om följande samarbetsavtal och plattform för mandatperioden 2023-2026.

Utgångspunkten för vårt samarbete i majoriteten är att långsiktigt skapa en stabil politisk ledning och en tydlig styrning.

Det handlar om att vi fortsätter att utveckla Orust för allas bästa med en sund ekonomi, öppenhet, service, tillgänglighet, ansvar och hållbarhet.

- Vår ambition är att sänka skatten så mycket som möjligt utan att det påverkar verksamheten
- Vi fortsätter arbeta aktivt för att få till stånd vår nya Orustbro
- Vi satsar på att ligga i framkant när det gäller teknikutveckling inom alla verksamheter
- Kaprifolgårdens Café Tittin öppnas upp för att skapa möjlighet för äldre personer att i gemenskap äta en god måltid
- Vi bygger fler hyresrätter på Orust
- Vi satsar på Kulturhuset Kajutan och utreder en scenutbyggnad
- Investeringsstödet till föreningarna utökas
- Vi fortsätter med förbättringar av utemiljön i våra fyra tätorter
- Där det är möjligt vill vi utveckla cykelleder
- Alla elever i högstadium och gymnasium erbjuds ett Fritidskort till reducerat pris
- Vi fortsätter hålla starkt fokus på att ytterligare utveckla kunskapsresultaten i grundskolan
- Vi skapar ”En väg in” för alla ärenden som företagare har till kommunen
- Vi utvecklar och breddar lärcentrets verksamhet så att fler kan studera på distans inom yrkes- och högskoleutbildning
- Vi arbetar för färre barn i barngrupperna två dagar i veckan i förskolan

Agenda 2030

Agenda 2030 är FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling som syftar till att utrota fattigdom, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och säkerställa ett varaktigt skydd för vårt klimat och vår miljö till år 2030. Kommunerna har en central roll i genomförandet. Från och med år 2023 ingår Agenda 2030 som en del i kommunens styrmodell samt mål- och budgetprocess. Under måltexterna och indikatorerna syns vilket Agenda 2030-mål som berörs.

Finansiella mål

Kommunens ekonomiska och finansiella planering ska präglas av långsiktighet och god ekonomisk hushållning som primär ledstjärna. Varje generation ska så långt som möjligt bära sina kostnader. I ekonomistyrningsprinciperna, beslutade av kommunfullmäktige, framgår de långsiktiga finansiella målen. Kommunfullmäktige beslutar i budget och flerårsplanen om målvärden med utgångspunkt från de långsiktiga finansiella målen. De budgeterade målvärdena som ett snitt över planperioden överstiger de långsiktiga målen, men däremot nås inte målvärdena för budget 2024.

Finansiella mål	Mål	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Snitt 2024-2026
Verksamhetens resultat kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag	2-4%	6,0%	2,3%	0,3%	3,3%	3,6%	2,4%
 Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen							
Kommunens soliditet (inklusive pensionsskuld som uppstått före 1998)	svagt ökande	13,0%	14,6%	13,5%	14,9%	17,4%	15,3%
Självfinansieringsgraden av nettoinvesteringar	minst 45%	111,8%	45,0%	33,9%	55,5%	117,5%	58,8%

Mål för verksamheten

Målområde 1 - Attraktiv kommun

1. Ett gott bemötande och god tillgänglighet

Mottagare: alla sektorer

Ett gott bemötande är avgörande för hur service och tjänster uppfattas. Invånare, företag och besökare känner sig alltid välkomna, sedda och korrekt bemötta vid kontakt med kommunen.

Det är lätt att ta kontakt och på de mest förekommande frågorna får man svar direkt.

Tillgängligheten per telefon, e-post och digitala tjänster ökar eftersom de prioriteras och utvecklas kontinuerligt i alla verksamheter.

 Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2022	Utfall alla kommuner 2022 *	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Enkelhet att få hjälp från kommunen med sin fråga via e-post, index	Ledning och verksamhetsstöd	79,9 (2023)	79,4	80	81	82
Nöjdhet hos invånarna kring bemötandet via telefoni (kontaktcenter), index	Ledning och verksamhetsstöd	87,6 (2023)	83 (2023)	85	85	85
Antalet nya e-tjänster i kommunen (st)	Ledning och verksamhetsstöd	38	-	20	15	15

* Övägt medel

Riktade uppdrag utifrån den politiska plattformen	Sektor
b) Alla verksamheter arbetar för att ligga i framkant när det gäller teknikutvecklingen	Alla

Utgångspunkten är att de riktade uppdragen ska genomföras under mandatperioden om inget annat anges.

2. En trygg och omtyckt kommun att leva, besöka och verka i

Mottagare: alla sektorer

Orust har välkomnande och trygga miljöer. Kommunen bidrar och underlättar för naturliga mötesplatser för social samvaro, rekreation och upplevelser. I vår samhällsbyggnadsprocess bygger vi ett samhälle tillgängligt för alla. Det finns attraktiva bostäder för olika behov, generationer och livsstilar.

Våra verksamheter kännetecknas av god kvalitet. Våra barn och unga får en bra start i livet och får med sig kunskaper för framtiden. Vi erbjuder stöd samt en trygg och god omsorg till de personer som behöver det för att få livet att fungera. Vår myndighetsutövning utförs förtroendegivande och rättssäkert.

Det är enkelt att starta, utveckla och driva företag. Kommunen samordnar sina roller gentemot näringslivet och deltar i arbetet med att utveckla hållbara branscher samt bidrar till kompetensförsörjning.

Våra medarbetare är goda ambassadörer, synliggör samt sprider information och goda värden om Orust.

 Mål 4 God utbildning för alla

 Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

 Mål 10 Minskad ojämlikhet

 Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2022	Utfall alla kommuner 2022 *	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 invånare	Samhälls-utveckling	2,1	1,2	Öka	Öka	Öka
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 invånare	Samhälls-utveckling	0,8	3,9	Öka	Öka	Öka
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - trygghet, andel (%)	Omsorg	87	86,5	Öka	Öka	Öka
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)	Omsorg	75	76	Öka	Öka	Öka
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%) Mål 10 Minskad ojämlikhet	Omsorg	62	75	Bi-behålla	Bi-behålla	Bi-behålla
Personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi, antal	Lärande	6,0	5,1	Bi-behålla	Bi-behålla	Bi-behålla
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%) Mål 4 God utbildning för alla	Lärande	91,6	82,0	Öka	Öka	Öka
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%) Mål 4 God utbildning för alla	Lärande	73,1	72,7	Öka	Öka	Öka
Vunna överklaganden %	Alla	91	-	85	85	85
Företagsklimat enligt SKR:s mätning Insikt – Totalt NKI (nöjd kund index)	Ledning och verksamhetsstöd	64 (2018)	-	Öka	Öka	Öka
Bäst att leva, Orusts placering i ranking av Sveriges kommuner enligt tidningen Fokus.	Ledning och verksamhetsstöd	74 (2021)	-	Bi-behålla	Bi-behålla	Bi-behålla
Antal inlägg på sociala medier (st)	Ledning och verksamhetsstöd	873	-	Bi-behålla	Bi-behålla	Bi-behålla

* Övägt medel

Riktade uppdrag utifrån den politiska plattformen	Sektor
d) Hyresrätter ska prioriteras vid markanvisningar.	Samhällsutveckling
e) Utred kostnad och hur ett erbjudande kan se ut där alla elever i högstadiet och gymnasiet erbjuds ett fritidskort för resa kollektivt med buss på fritiden.	Ledning och verksamhetsstöd
f) Utred en utveckling av kulturhuset Kajutans verksamhet med tillhörande scenutbyggnad.	Samhällsutveckling
g) Parkenheten fortsätter att utvecklas med fokus på utemiljön och trivselhöjande åtgärder i våra fyra tätorter.	Samhällsutveckling
h) Fokus på att ytterligare utveckla kunskapsresultaten i grundskolan.	Lärande

Riktade uppdrag utifrån den politiska plattformen	Sektor
i) Vi skapar ”En väg in” för alla ärenden som företagare har till kommunen	Ledning och verksamhetsstöd

Utgångspunkten är att de riktade uppdragen ska genomföras under mandatperioden om inget annat anges.

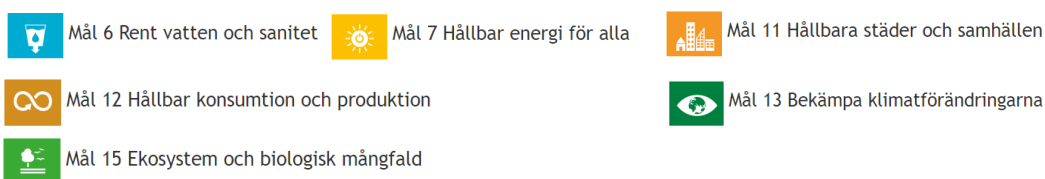
Målområde 2 – Hållbart samhälle

3. En miljömässig hållbar utveckling

Mottagare: alla sektorer

Kommunen bidrar till en miljömässig hållbar utveckling genom att stötta de som lever, besöker och verkar i kommunen att agera mer hållbart. Det görs till exempel genom att utveckla kommunalt vatten och avlopp, miljötillsyn och miljöprojekt, samhällsplanering, utbildning, upphandling, avfallshantering samt att verka för klimatsmart resande och förbättrad infrastruktur som till exempel nya gång- och cykelvägar. Kommunens natur- och vattenområden värnas och utvecklas.

Våra verksamheter arbetar med miljöfrågor i vardagen och med att minska sin miljöpåverkan. Utgångspunkten i arbetet är de nationella miljömålen och kommunens klimatlöfte.

Indikator som mäter måluppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2022	Utfall alla kommuner 2022*	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Energianvändning i kommunens ägda fastigheter (MWh/år)	Samhälls-utveckling	8 184	-	Minska	Minska	Minska
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%) Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion	Samhälls-utveckling	60	29 (2021)	30	30	30
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%) Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna	Samhälls-utveckling	42,4	48,8	Öka	Öka	Öka

* Övägt medel

Riktade uppdrag utifrån den politiska plattformen	Sektor
j) Arbeta fram innovativa lösningar för att utveckla cykelleder där det är fysiskt och ekonomiskt möjligt	Samhällsutveckling, ledning och verksamhetsstöd
l) Se över regelverk så att det främjar uppsättande av solceller på tak inom detaljplanlagt område med förenklad och snabb tillståndsgivning till låg taxa.	Samhällsutveckling

Utgångspunkten är att de riktade uppdragen ska genomföras under mandatperioden om inget annat anges.

4. En social hållbar utveckling

Mottagare: alla sektorer

Faktorer som en trygg miljö, studier, egen försörjning, meningsfullhet och god hälsa är grundförutsättningar för ett gott liv.

Allt fler lider av psykisk ohälsa, framförallt fler barn och unga. Genom att vi satsar på fler förebyggande åtgärder och tidiga insatser minskar konsekvenserna för såväl de enskilda individerna som det framtida välfärdssamhället.

Mål 1 Ingen fattigdom

Mål 2 Ingen hunger

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Indikator som mäter målpuppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2022	Utfall alla kommuner 2022*	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Andel elever i åk. 9 som har använt narkotika överhuvudtaget (%)	Ledning och verksamhetsstöd	4	5 (VGR)	-	Minska	-
Andel elever i åk. 9 som intensivkonsumerar alkohol någon gång i månaden eller oftare (%)	Ledning och verksamhetsstöd	7	7 (VGR)	-	Minska	-
Ungas hälsa i åk. 4, andel (%) som mår dåligt eller mycket dåligt just nu.	Lärande	4	-	Minska	Minska	Minska
Ungas hälsa i åk. 8, andel (%) som mår dåligt eller mycket dåligt just nu.	Lärande	6	-	Minska	Minska	Minska
Andel elever som har mindre än 15 % frånvaro (%)	Lärande	71,5	-	Öka	Öka	Öka
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	Omsorg	5,3 (2021)	6,3 (2021)	Minska	Minska	Minska
 Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt						
Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	Omsorg	5,2 (2021)	7,7 (2021)	Minska	Minska	Minska
 Mål 1 Ingen fattigdom						

* Ovägt medel

Riktade uppdrag utifrån den politiska plattformen	Sektor
k) Utred hur vi kan utveckla och bredda vuxenutbildningens lärcentrum så att fler kan studera på distans inom yrkes- och högskoleutbildning	Lärande
m) Verksamheten inom omsorg, särskilda boenden, får tillsammans med kostenheten i uppdrag att ta fram en handlingsplan med aktiviteter som syftar till att öka brukarnas nöjdhet med maten, måltidsmiljön, måltidssituationen samt att se över och implementera riktlinjerna för måltid.	Omsorg, samhällsutveckling
n) Sektor lärande får tillsammans med kostenheten i uppdrag att ta fram en handlingsplan med aktiviteter som syftar till att öka skolelevernas nöjdhet med maten, måltidsmiljön och måltidssituationen samt att se över och implementera riktlinjerna för måltid.	Lärande, samhällsutveckling

Utgångspunkten är att de riktade uppdragen ska genomföras under mandatperioden om inget annat anges.

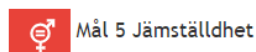
Målområde 3 - Attraktiv arbetsgivare

5. Kompetensförsörjningen ska tryggas genom fokus på ett hållbart arbetsliv

Mottagare: alla sektorer

Orust kommuns arbetsmiljöarbete leder till att alla medarbetare känner trivsel, engagemang och arbetsglädje på sin arbetsplats som därmed bidrar till ett gott resultat och att sjukfrånvaron sänks.

En hög motivation, delaktighet och en positiv känsla när man går till jobbet ger stolta medarbetare och goda förutsättningar till utveckling av verksamheten. Stolta och kompetenta medarbetare är de bästa ambassadörerna för kommunen.

Indikator som mäter måloppfyllelse	Sektor	Utfall Orust 2022	Utfall alla kommuner 2022*	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt (%)	Ledning och verksamhetsstöd	10,8	8,1	Minska	Minska	Minska
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex (Index 0-100)	Ledning och verksamhetsstöd	82	80	Bi-behålla	Bi-behålla	Bi-behålla
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Motivationsindex (Index 0-100)	Ledning och verksamhetsstöd	83	80	Bi-behålla	Bi-behålla	Bi-behålla
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – styrningsindex (Index 0-100)	Ledning och verksamhetsstöd	80	80	Bi-behålla	Bi-behålla	Bi-behålla
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – ledarskapsindex (Index 0-100)	Ledning och verksamhetsstöd	81	79	Bi-behålla	Bi-behålla	Bi-behålla
Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	Ledning och verksamhetsstöd	69,4	74	Öka	Öka	Öka
Andel stolta medarbetare med Orust kommun som arbetsgivare, totalt kommunen (%)	Ledning och verksamhetsstöd	89,6	-	Bi-behålla	Bi-behålla	Bi-behålla

* Ovägt medel

Planeringsförutsättningar

I början av året tas planeringsförutsättningar fram för kommande budget- och planperiod. Förutsättningarna ligger till grund för det fortsatta budgetarbetet. Beslut om planeringsförutsättningar tas i kommunstyrelsen i januari. Under budgetarbetet på våren arbetar respektive sektor fram sina budgetförutsättningar. Analyser, behov och verksamhetsförändringar presenteras på budgetdagen i april. Budgetförutsättningarna ligger till grund för politikens arbete med budgetförslagen. Under maj till juli arbetar politiken fram sina budgetförslag. Majoritetens förslag tas fram först och behandlas i kommunstyrelsen i juni månad. I augusti beslutar kommunfullmäktige om budget med flerårsplan.

Omvärldsanalys

En grundläggande förutsättning för planeringen de kommande åren är att se kommunen i ett omvärldsperspektiv. För kommuner liksom företag spelar omvärlden i ett internationellt, nationellt och regionalt perspektiv en allt större roll. Yttre omständigheter påverkar även Orust. Några exempel på faktorer som påverkar kommunens utveckling är konjunkturen, den allmänna pris- och löneutvecklingen i samhället och olika riksdagsbeslut som berör det kommunala verksamhetsområdet.

Sveriges och kommunernas ekonomi

Utdrag ur SKR:s Ekonomirapport, maj 2023.

De ekonomiska utmaningarna för kommuner och regioner blir alltmer påtagliga. Hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till ett historiskt lågt resultat. Många kommuner och nästan alla regioner förväntas redovisa underskott både i år och nästa år. Resultaten i kommuner och regioner faller i år med nära 50 miljarder till -6 miljarder för att sedan falla ytterligare till -28 miljarder 2024, om inga åtgärder skulle vidtas. Åtgärder kommer dock att vidtas. Men på flera håll är underskotten så stora att de inte är möjliga att hantera på kort sikt, vilket innebär att resultatnivån trots åtgärder i de allra flesta regioner och många kommuner förväntas bli negativ både i år och nästa år. Sveriges kommuner och regioner, SKR räknar därför med stora underskott även 2024, trots arbete med effektiviseringar, besparingar och eventuella skattechöjningar. När och hur mycket inflationen dämpas är avgörande för den ekonomiska utvecklingen. SKR bedömer att resultaten återhämtas under 2025 och 2026. Samtidigt ökar de långsiktiga behoven av välfärd och bristen på arbetskraft växer när invånare över 80 år blir allt fler. Kompetensförsörjningen fortsätter att vara en stor utmaning. Den långsiktiga situationen, och därmed utmaningarna, ser olika ut beroende på kommunens ekonomiska ställning, struktur, investeringsbehov och framtida befolkningsförändring.

Inflationen faller i många länder. Hittills har vi kunnat notera att globala energi-, råvaru- och spannmålspriser har sjunkit vilket stödjer SKR:s prognoser om att inflationen faller och kommer att fortsätta nedåt även i Sverige. Vägen till prisstabilisering är skakig med många risker och osäkerheter.

Riksbankens senaste räntehöjning till 3,5 % var i linje med SKR:s prognos, liksom en ytterligare höjning på 25 punkter. Svenska hushåll drabbas särskilt hårt av räntehöjningar då många har höga bostadslån och korta räntebindingstider, vilket gör att högre ränta slår igenom snabbare och hårdare mot hushållen i Sverige än i många andra länder. Den höga inflationen urholkar lönerna och hushållens reala disponibla inkomster minskar i år. Den försvagade ekonomin hos hushållen och den höga räntan påverkar bostadspriserna och bostadsbyggandet negativt.

Att hushållens efterfrågan minskar i år innebär att många företag behöver anpassa sina kostnader. Samtidigt behöver företagen göra avvägningar mellan att anpassa sig till den svaga ekonomin på kortare sikt och den mer strukturella kompetensbristen. Det är stora kostnader involverade i att rekrytera personal, om arbetskraften ens går att hitta. Det finns med andra ord en stark motståndskraft på arbetsmarknaden som bidrar till att konjunkturedgången inte blir värre. Arbetslösheten bedöms tillfälligt öka till 9,0 % 2024 innan den faller tillbaka. En större arbetslöshet än i nuvarande prognos skulle leda till att fler hushåll behöver strama åt sin efterfrågan ytterligare och därmed bidra till en djupare lågkonjunktur.

SWOT-analys

SWOT-analysens syfte är belysa såväl interna som externa faktorer som kan vara positiva eller negativa för Orusts utveckling. SWOT:en uppdateras inför varje ny mandatperiod. Analystexten uppdateras årligen.

Positiva faktorer	Negativa faktorer
Styrkor Attraktiv och trygg livsmiljö – Sverige i miniatyr Hög kvalitet i vår kärnverksamhet Hög andel stolta medarbetare Förvaltning som arbetar med helheten	Svagheter Bostadsförsörjning Kompetensförsörjning Brist på mötesplatser
Möjligheter Marina näringar Ökad samverkan Teknisk och digital utveckling Mobilitet och utvecklad infrastruktur Förutsättningar för fler alternativa boendeformer	Hot Klimatpåverkan Effekt- och strömförsörjning Psykisk ohälsa Demografisk utveckling

Styrkor

Orust erbjuder en attraktiv och trygg livsmiljö i ett varierat landskap med stor biologisk mångfald. Från juli 2023 får kommunerna ett utökat uppdrag inom det brottsförebyggande arbetet. Det ger oss ytterligare verktyg att bibehålla den trygga livsmiljön på Orust.

Upplevelsen är genom olika typer av mätningar att kommunen erbjuder generellt en hög kvalitet i kärnverksamheten. För att bibehålla en god ekonomisk utveckling och möta framtidens utmaningar krävs ett fortsatt arbete med att analysera effektivitet, kostnader och kvalitet i våra verksamheter. Kommunens uppgift är att leverera så bra välfärd som möjligt för varje skattekrona och det är inte självklart att mer resurser per automatik innebär en bättre verksamhet.

En hög andel av medarbetarna i kommunen är stolta över att arbeta i Orust kommun (89,6 % år 2022) och många skulle rekommendera kommunen som arbetsgivare (86,2 % år 2022). Andelen har ökat jämfört med tidigare år. Det är oerhört positivt och mycket viktigt för kommunen i uppdraget att vara en attraktiv arbetsgivare och för att möjliggöra kompetensförsörjningen nu och i framtiden.

Kommunens medarbetare arbetar i **en** förvaltning under kommunstyrelsen som verksamhetsnämnd. Arbetet med att se kommunens organisation som en helhet för att bryta stuprörstänkande har utvecklats betydligt och är avgörande för att möta framtidens utmaningar.

Svagheter

Kommunen har en homogen bostadsmarknad med en stor andel småhus. Det råder brist på lägenheter och bostadsalternativ anpassade till olika förutsättningar.

Att rekrytera personal har inom alla verksamheter och branscher blivit allt svårare och det är idag en generell brist på arbetssökande. En kompetensförsörjningsplan håller på att tas fram för att både på kort och lång sikt ta sig an frågan på ett strategiskt sätt. Bemanningseenheten har förstärkts för att arbeta kommunövergripande och omfatta huvuddelen av kommunens verksamheter. Att komma till rätta med kommunens höga sjuktal är också en förutsättning för att kunna hantera de kommande utmaningarna.

Platser för människor att mötas på är viktiga för socialisering, känsla av gemenskap, stadsliv och trygghet. Mötesplatser kan vara både publika och kommersiella, till exempel en park eller ett café. Samhällena på Orust har haft brist på sådana platser, speciellt vintertid. Under de senaste åren har en satsning gjorts på fler trivselhöjande åtgärder i tätorterna. Det pågår flera projekt kring nya mötesplatser, exempelvis mötesplatser för äldre, äta lunch i gemenskap, generationspark, utegym, odlingslotter, fler bänkar och blomsterarrangemang. Arbetet med mötesplatser ska stärka Orust som en attraktiv och omtyckt kommun att leva och vistas i.

Möjligheter

Det märks ett ökat intresse för att etablera marina näringar i vårt område. Det pågår flera projekt och en rad nya företag har startats med inriktning på blå näringar. I kommunen finns det goda förutsättningar att utveckla detta område.

Samhällsutvecklingen är avhängig av hur väl kommunen, i samverkan med andra aktörer, lyckas ta tillvara på den potential som finns och den potential som kan utvecklas tillsammans med andra. Det blir allt vanligare att flera kommuner samverkar kring special- och spetskompetens.

Digitalisering är en del av välfärdslösningen och allt fler områden kommer att kompletteras med digitala hjälpmedel. Takten i digitaliseringen av kommunens verksamheter har växlats upp och många projekt pågår. Kommunen har en digital agenda som pekar ut mål och riktning för kommunens digitaliseringsarbete samt ett strukturerat arbete för nyttoanalyser och prioriteringar.

För första gången på många år finns det strategier och planer framarbetade för fler och attraktiva bostäder med olika upplåtelseformer. En viljestyrd planering med fokus på tillväxt i tätorterna kommer att lyfta Orust som boendekommun. Tillväxten kräver hållbara infrastrukturlösningar för trafikflöden till och från ön, liksom lösningar på klimathot som översvänningsproblematik. En framtida broförbindelse mot Stenungsund är en förutsättning för tillväxt och ser nu ut att kunna bli verklighet. Mobilitet handlar om människors möjlighet att transportera sig själva och gods till de platser de vill nå. Det ska kunna ske så effektivt, snabbt, säkert och miljövänligt som möjligt. Det finns ett stort behov av fler gång- och cykelvägar. Det pågår projekt som syftar till att utveckla nya lösningar för att enklare och billigare ta fram cykelleder.

Hot

De flesta hoten är en del av den samhällsförändring vi står inför där kommunen inte själv kan lösa dem. Kommunen behöver därför arbeta strategiskt tillsammans med andra kommuner, myndigheter och organisationer.

Klimat-, hållbarhets-, energifrågor och cirkulära lösningar kommer definitivt att tillhöra de framtida utmaningarna för samtliga samhällssektorer i kommunen. I takt med ett alltmer elektrifierat samhälle krävs en stabilare energi- och strömförsörjning till Orust.

Trenden att allt fler unga mår dåligt på Orust är alarmerande. Framför allt syns en ökning bland yngre barn. Detta är i många fall kopplat till en ansträngd familjesituation. Skolans höga krav är givetvis också en stor utmaning för flera av eleverna. Den digitala utvecklingen går fort och är en vardag för många barn, men det innebär inte bara möjligheter utan också utmaningar. Kommunen har också en hög andel vuxna med psykisk ohälsa. Flera av dessa är medarbetare i kommunen och föräldrar till våra barn och elever i verksamheten.

Orust har ett rikt kultur- och föreningsliv. Det är en viktig resurs som ger både trygghet och meningsfullhet. Under de senaste åren har flera nya verksamheter startat med inriktning på förebyggande arbete som exempelvis boendestöd, stödboende för socialpsykiatriska behov, korttidsboende LSS för barn och unga, Klubb Busa och SKIFO.

För Orust, liksom de flesta av landets kommuner, är frågan om hur man ska lösa finansieringen av välfärdstjänster och service i framtiden en stor utmaning. De demografiska behoven ökar samtidigt som skatteintäkterna på sikt minskar på grund av lägre andel i arbetsför ålder. Framför allt den ökade andelen invånare i åldern 80 år och äldre i kombination med kommande pensionsavgångar kan bli problematisk. Utveckling av välfärdsteknik, självservice och andra arbetssätt är nödvändig för att möta den stora volymökningen. Förebyggande åtgärder i hälsa och bostäder är andra sätt att möta framtida behov. Utveckling av fler trygghetsboende pågår som en del i att kunna bo kvar hela livet hemma med insatser.

Sektorernas budgetförutsättningar och budgetbehov

Under våren arbetar sektorerna fram budgetförutsättningar som utgör underlag i budgetprocessen och till de politiska partierna i arbetet med budgetförslagen. Nedan redovisas en sammanställning över de behov av utökad budgetram som sektorerna redovisat i vårens budgetarbete. Detta kan jämföras med de satsningar som den politiska majoriteten valt att prioritera under planperioden. Satsningarna framgår under rubriken driftsbudget och politiska prioriteringar. Den övergripande resursfördelningen hanteras separat och ingår inte som behov.

Nedanstående tabell visar en sammanställning över de behov av utökad budgetram med utgångspunkt från budget 2023 som sektorerna redovisat i vårens budgetarbete, exklusive beslut om satsningar i tidigare års budget och volymförändringar som hanteras inom den övergripande resursfördelningsmodellen och med 2023 års budget som utgångspunkt.

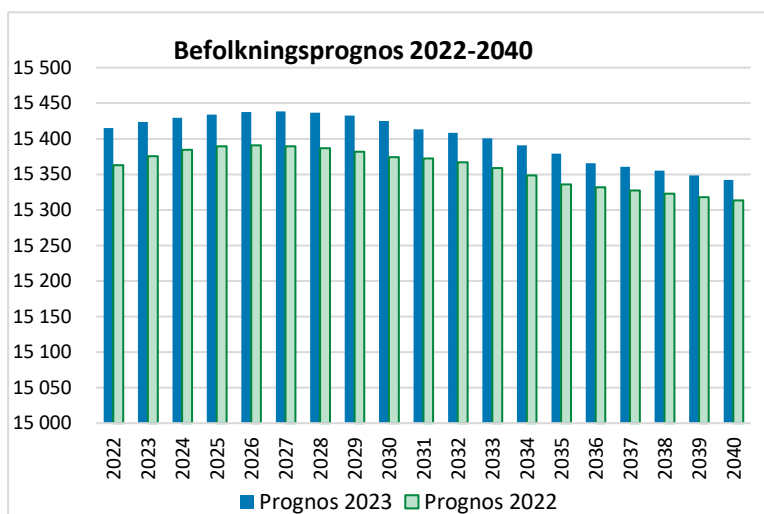
Sektor, mnkr	2024	2025	2026
Politisk verksamhet	0	-0,5	0,7
Ledning och verksamhetsstöd	1,25	1,45	1,45
Lärande	4,2	6,7	5,7
Omsorg	6,7	6,2	6,2
Samhällsutveckling	2,4	2,4	2,4
Summa	14,6	16,3	16,6

Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen har stor betydelse för kommunen, eftersom den påverkar behov och efterfrågan av de kommunala tjänsterna. Invånarantalet påverkar även storleken på skatteintäkter, generella statsbidrag och den kommunalekonomiska utjämningen. Det har också betydelse hur fördelningen och utvecklingen är mellan olika åldersgrupper. Eftersom delar av utjämningsystemet finansieras inom hela kommunkollektivet är det av betydelse hur befolkningsförändringarna förändras även på riksnivå.

Vid årsslutet 2022 uppgick Orusts befolkning till 15 415 invånare. Kommunens senaste befolkningsprognos är från våren 2023.

Den nya prognosen (blå staplar) utgår från en ökad nettoinflyttning på 90-110 personer per år. Det är samma antagande som föregående prognos (gröna staplar). Prognosen bygger på en högre förväntad nybyggnation av bostäder utifrån bostadsförsörjningsprogrammet. Trots en ökad nettoinflyttning visar prognosen en minskad befolkningen från 2028 och framåt, med en något brantare minskning än vid föregående prognos.

Orust är i behov av inflyttning då det är fler som dör än som föds. En ökning av befolkningen i åldern 25-64 år är avgörande för framtida finansiering av välfärden. För att bibehålla antalet personer i arbetsför ålder krävs en inflyttning på ca 130-150 personer, vilket är ca 40 personer fler än vad som är prognostiserats.

En nettoinflyttning påverkar inte antalet äldre i någon större utsträckning, utan oavsett inflyttningsscenario kommer andelen äldre att öka kraftigt under åren framöver.

Antal invånare över 80 år beräknas öka från drygt 1 200 personer 2022 till drygt 1 900 personer 2033. En ökning med 56 %. Antalet invånare i arbetsför ålder beräknas under samma period minska med drygt 6 %, vilket motsvarar cirka 470 personer. Samtidigt beräknas antalet invånare 0-18 år minska med ca 3 %, vilket motsvarar 95 personer.

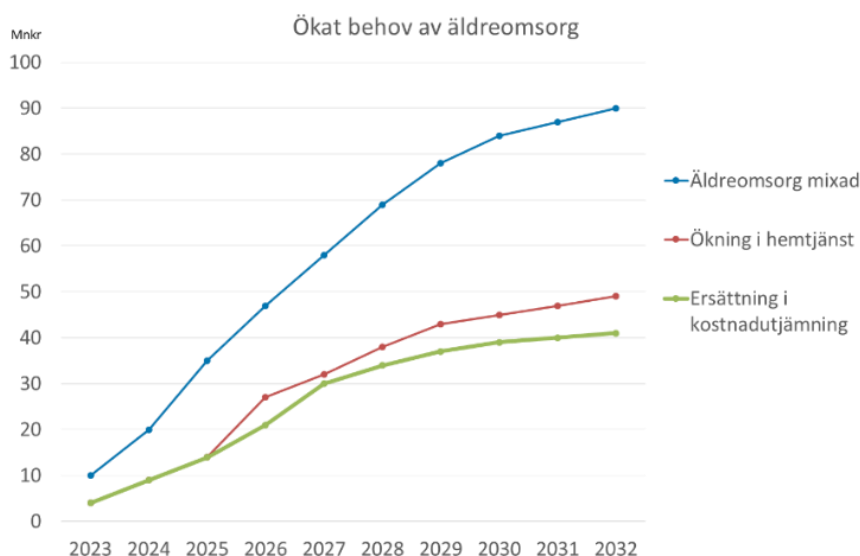
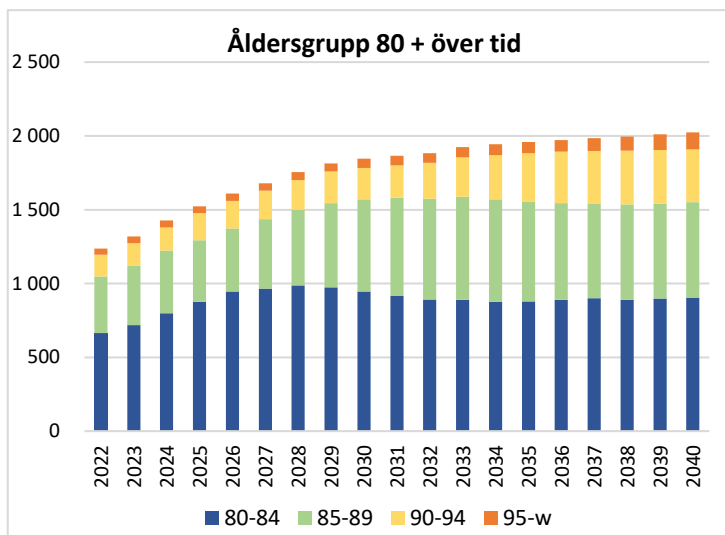
En delområdesprognos uppdelad på norr, öst och väst gjordes 2022. I väst minskar befolkningen totalt och andelen barn och unga under de närmaste 8 åren. I öst och norr ökar befolkningen totalt. Östområdet är enda område där andelen i arbetsför ålder beräknas öka. Antalet äldre 80+ ökar med ungefär lika många personer i alla områden, men andelen är högre i väst. Andelen barn och unga ligger stabilt i områdena öst och norr.

Demografins utveckling framåt är en stor utmaning för kommunen. Samtidigt som behoven av vård och omsorg ökar kommer bristen på arbetskraft att bli alltmer kännbar.

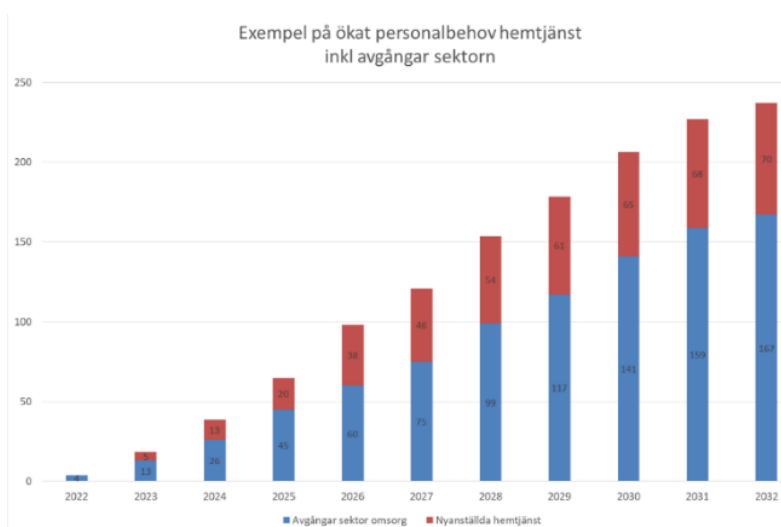
Ekonomisk utblick mot 2032

Många kommuner saknar en långsiktig plan för ekonomin. Orust kommunen tog under 2022 fram en långsiktig ekonomisk analys för de kommande 10 åren. För att öka långsiktigheten i kommunens planering och styrning uppdateras analysen årligen och ligger till grund för det kommande budgetarbetet.

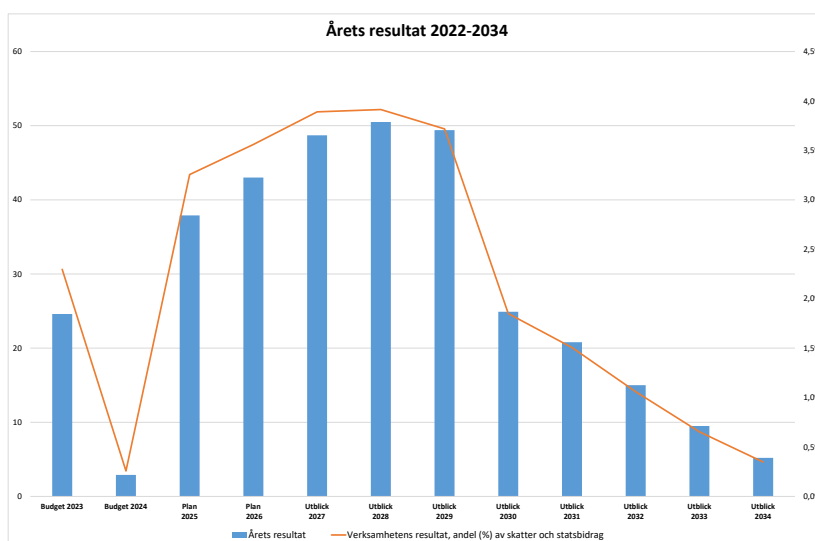
Med utgångspunkt från de demografiska förändringarna i befolkningsprognosen ökar behovet av äldreomsorg kraftigt under de kommande 10 åren. Den kraftigaste ökningen sker de närmaste åren, fram till 2028. I diagrammet anges beräknade kostnader om antalet brukare ökar utifrån samma andel brukare som det är idag inom hemtjänst och särskilt boende (blå linje äldreomsorg mixad). I diagrammet anges som ett annat alternativ kostnadsutvecklingen om brukarna enbart ökar inom hemtjänst, det vill säga antalet platser inom särskilt boende är oförändrat jämfört med idag (röd linje ökning i hemtjänst). Kostnadsutjämnningen utjämnar för strukturella kostnadsskillnader mellan kommunerna beroende på bland annat demografi. Andelen äldre ökar markant mer på Orust än snittet i riket och därför kommer Orust bli ersatt för delar av kostnadsökningen i kostnadsutjämnningssystemet (grön linje ersättning i kostnadsutjämnning).

Med en kraftig ökning av behovet av äldreomsorg ökar inte bara kostnaderna utan en sannolikt större utmaning är kompetensförsörjningen. Diagrammet visar rekryteringsbehovet utifrån planerade pensionsavgångar (blå staplar) i kombination med att antalet brukare ökar inom hemtjänsten utifrån befolkningsprognos (röda staplar).

Med utgångspunkt från majoritetens föreslagna budget, inklusive skattesänkningar med totalt 50 öre, samt ett scenario där äldreomsorgen enbart byggs ut inom hemtjänsten ser den ekonomiska utvecklingen positiv ut fram till 2029. Verksamhetens resultat som andel av skatter och statsbidrag överstiger 2 % vilket visar på god ekonomisk hushållning. Därefter beräknas resultatnivåerna falla ända ner till 0,7 % respektive 0,3 % för åren 2033 och 2034, vilket är alldeles för lågt för att kunna bibehålla god ekonomisk hushållning.

Ekonomiska förutsättningar

Skatteunderlagsutveckling

Kommunens skatteintäkter påverkas främst av skatteunderlagets ekonomiska utveckling nationellt samt befolkningsförändringar. Kommunen använder sig av SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) prognoser när det gäller utveckling av skatteunderlaget och förändringar i utjämning och statsbidrag.

I budgeten med flerårsplanen grundar sig bedömningen nedan på den senaste skatteunderlagsprognosen från SKR, cirkulär 23:20 (230427).

Befolkningsunderlag och skattesats

Skatteunderlag	2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
	Befolkningsunderlag (antal)	15 415	15 363	15 425	15 435
Skattesats	22,61	22,51	22,46	22,31	22,11

Budgeten och flerårsplanen grundar sig på ett ökat invånarantal på 25 invånare under planperioden enligt senaste befolkningsprognos. Den politiska ambitionen är högre och en ökad befolkning i åldern 25-64 år är avgörande för finansiering av den framtida välfärden. Skatteintäktsberäkningarna baseras på en sänkning av skattesatsen med 5 öre för 2024, 15 öre för 2025 och 20 öre för 2026.

Skatteintäkter

Skatteintäkter	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
	Skatteintäkt (mnkr)	867	902	939
Skatteintäktsutveckling (%)	2,8%	4,1%	4,1%	3,7%

Kommunens skatteintäkter beräknas öka med 4,1 % 2024 jämfört med 2023 års budget. Kommande år beräknas skatteintäkterna öka med 4,1 % respektive 3,7 %.

Kommunalekonomisk utjämning och fastighetsavgift

Vid sidan av skatteintäkterna är det kommunala utjämningsystemet, där den kommunala fastighetsavgiften ingår, en viktig inkomstkälla för kommunen; härifrån kommer cirka 15 % av de totala inkomsterna. För att skapa förutsättningar för alla kommuner och regioner att kunna erbjuda invånare likvärdig service finns ett skatteutjämningsystem i Sverige. Vissa delar av utjämningsystemet innebär att Orust kommun får ta emot bidrag, medan andra delar medför avgifter.

Utjämning och fastighetsavgift	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
	Inkomstutjämning	143,9	151,2	153,8
Kostnadsutjämning	-33,5	-27,3	-17,3	-5,5
Regleringsbidrag/-avgift	24,1	34,9	25,5	19,5
LSS-utjämning	1,0	-5,4	-5,4	-5,4
Fastighetsavgift	68,5	68,2	68,2	68,2
Riktade generella statsbidrag		0,8	0,3	0,3
Summa	204,0	222,4	225,1	233,9

Inkomstutjämnningen kompenserar för olikheter mellan olika kommuners skattekraft, det vill säga skillnaderna i invånarnas genomsnittsinkomst. Varje kommun är garanterad en inkomstnivå som motsvarar 115 % av medelskattekräften i Sverige. De kommuner som understiger 115 % av medelskattekräften får ett bidrag och de som överstiger betalar en avgift. Orust har en inkomstnivå som understiger 115 % av medelskattekräften i Sverige och är därför bidragsmottagare i inkomstutjämnningen.

Kostnadsutjämnningen ska balansera strukturella behovs- och kostnadsskillnader mellan kommuner, till exempel skillnader i andelen barn och äldre bland invånarna. Kostnadsutjämnningen består av flera delmodeller, där kommuner med ogynnsam kostnadsstruktur får ett bidrag och de med gynnsam kostnadsstruktur får betala en avgift. Systemet utjämnar inte för skillnader som beror på servicenivå, kommunala avgifter eller politiska ambitioner. Det ska i stället återspeglas i olika skatteuttag. Inom kostnadsutjämnningen väntas Orust ha högre kostnader än riksgenomsnittet för äldreomsorg och kollektivtrafik och för dessa verksamheter erhåller vi utjämningsbidrag. Inom övriga delmodeller bedöms vi ha

lägre kostnader och blir då bidragsgivare. Sammantaget är Orust en bidragsgivare i kostnadsutjämnningen, men bidragsnivån sjunker kraftigt de kommande åren.

Regleringsbidrag/avgift är en restpost som beräknas genom att den totala nivån för kommunernas samtliga utjämningsbidrag jämförs med statens anslagna medel för kommunal utjämnning.

LSS-utjämnningen ska jämställa kommunernas kostnader för LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). LSS-utjämnningen ingår inte i det ordinarie kostnadsutjämnningssystemet, men har samma principiella uppbyggnad. Här avgörs utjämnningen av antalet personer inom kommunen som är brukare av insatser inom LSS. Kommuner med en beräknad strukturell kostnad som överstiger genomsnittet i riket erhåller ett utjämningsbidrag och om tvärtom, så betalar kommunen en avgift. Orust har tidigare varit bidragsmottagare men är numera bidragsgivare.

Den kommunala fastighetsavgiften innebär att den som äger en fastighet (färdigbyggd) ska betala en avgift baserad på taxeringsvärde. Fastighetsavgiften gäller även fritidshus.

Förutsättningar för nämndernas och sektorernas ramar

Övergripande resursfördelning

Syftet med en övergripande resursfördelningsmodell är att visa på verksamheters förändrade behov utifrån demografiska volymförändringar mellan åren samt att vara ett stöd i arbetet med att fördela kommande års ramar till sektor lärande och omsorg. Resursfördelningen grundar sig på kommunens befolkningsprognos kring befolkningsförändringar och olika beräkningsgrunder. Modellen hanterar följande verksamheter:

Sektor omsorg

- Hemtjänst

Sektor lärande

- Förskola
- Fritidshem
- Förskoleklass
- Grundskola årskurs 1-9
- Gymnasium

Volymförändringar inom övriga verksamheter hanteras separat i budgetprocessen eller kopplas till investeringsprocessen med redovisning av ökade driftskostnader till följd av investeringsprojekt.

Den övergripande resursfördelningen till sektor omsorg grundar sig på befolkningsprognos och snittpris från senaste kända data i Kolada. Den övergripande resursfördelningen till sektor lärande bygger på befolkningsprognos och sektorns egna priser för respektive del. Full kompensation vid volymökning enligt modellen förutsätter att det ekonomiska utrymmet finns och kommunfullmäktige prioriterar det.

Övergripande resursfördelning Förändring mot föregående år, mnkr	2024	2025	2026
Sektor omsorg, hemtjänst	4,9	4,4	3,3
Sektor lärande	2,3	-1,3	-2,4

Antalet brukare inom hemtjänst bedöms öka med drygt 10 personer per år för 2024-2026. Därefter förväntas en ökning om mellan 5-10 personer per år fram till 2030. Detta ger sektor omsorg ett budgettillskott på 4,9 mnkr för 2024, 4,4 mnkr för 2025 och 3,3 mnkr för 2026. Totalt erhåller sektorn 12,6 mnkr under planperioden.

Inom sektor lärande beräknas antalet barn inom förskolan öka med 27 barn under 2024, för att därefter minska med drygt 10 barn per år för 2025 och 2026. Antalet barn inom grundskolan beräknas vara relativt oförändrat, med en minskning med drygt 10 barn under hela planperioden. Antalet barn inom gymnasiet beräknas öka något under 2024 och 2025 för att sedan falla tillbaka 2026. Sammantaget ger detta att sektor lärande får ett tillskott på 2,3 mnkr för 2024, för att därefter få ett avdrag med -1,3 mnkr för 2025 och ytterligare -2,4 mnkr för 2026. Totalt får sektorn ett avdrag med -1,4 mnkr under hela planperioden.

Ofördelad budget och beräkning till löpande pris

Kommunstyrelsen har i uppdrag att inom ramen för avsatta medel i budgetposten ofördelad budget, besluta om kompensation till nämnder och sektorer för bland annat pris- och löneökningar, kapitalkostnader samt eventuella mindre justeringar av ramarna i övrigt.

Efter kommunfullmäktiges beslut justeras ramarna för prisuppräkning för intäkter och övrig förbrukning samt kompensation för indexhöjd lokalhyra, kost och lokalvård. Sektorernas ramar justeras också för kapitalkostnader för aktiverade investeringar. Efter avslutad löneprocess och när nya investeringar aktiveras under innevarande år kompenseras sektorerna för dessa kostnader.

Kommunens löne- och prisökningar budgeteras på en nivå som motsvarar SKR:s bedömning från april 2023 enligt nedan:

Indexuppräkning	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Personalkostnad (timlön konjunkturlönestatistik)	2,7%	3,7%	3,4%	3,3%
Övrig förbrukning (PKV)	2,0%	2,8%	2,6%	2,7%

*PKV – Prisindex för kommunal verksamhet

Tabellen nedan visar beräknat behov jämfört med budget 2023 för lön- och priskompensation, kapitalkostnadsökningar, kompensation för indexhöjning och mindre budgetjusteringar av lokalhyror samt kost och lokalvård till kommunens verksamheter. I den ofördelade budgeten ingår även ett utrymme för inköp av arbetsskor till vissa personalgrupper inom sektor omsorg och samhällsutveckling. Löneökningen för 2023-2026 innehåller även delar av löneökningen för 2023.

Ofördelad budget (mnkr)	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Löneökningar 2023-2026	-41,8	-66,7	-91,4
Löneökning kommunal 2023	-3,5	-3,5	-3,5
Lokalhyror, inkl kapitalkostnader	-8,4	-9,6	-13,5
Kost och lokalvård	-1,6	-3,2	-4,8
Övriga tekniska justeringar	-1,0	-1,0	-1,0
Kapitalkostnader utanför lokalhyran	-4,3	-5,1	-5,4
Övrig priskompensation	-8,7	-13,8	-23,1
Summa	-69,3	-102,9	-142,7

Det interna PO-pålägget (personalomkostnadspålägg) innehåller såväl arbetsgivaravgifter som avgifter för avtalsförsäkringar och avtalspensioner. SKR har de senaste åren föreslagit kommunerna att höja PO-pålägget på grund av högre pensionskostnader och föreslagen nivå för 2023 var 44,53 %. Kommunens PO-pålägg är 41,0 % för 2023. Vår beräkning visar att det från 2024 behöver höjas med 2,25 % till 43,25 %. SKR föreslår då ett PO-pålägg på 45,75 %. Orsaken till att kommunens PO-pålägg är lägre beror på ålderssammansättningen på medarbetarna.

Internränta

SKR ger förslag på internränta för beräkning av kapitalkostnader för (aktiverade) investeringar för att kunna användas i internredovisningen. Den föreslagna internräntan bygger på kommunernas genomsnittliga upplåningskostnad. I februari 2023 rekommenderade SKR en internränta på 2,5 % år 2024. Det är kommunens egna beräkningar som ska ligga till grund för den internränta som sätts i internredovisningen. De senaste beräkningarna indikerar på en höjning från 1,5 % år 2023 till 2,5 % år 2024 och därefter preliminärt 2,75 % år 2025 och 3,0 % år 2026.

Finansiell analys

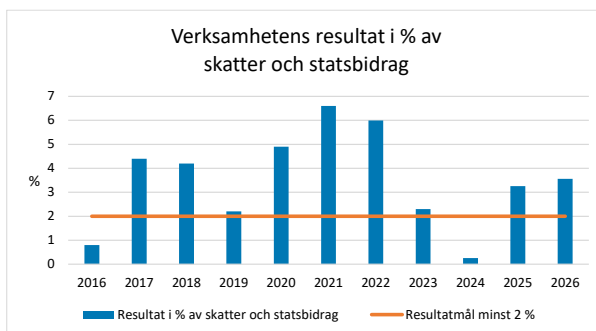
Verksamhetens resultat som andel av skatter och statsbidrag

Enligt kommunallagen ska kommunens resultat vara positivt. Verksamhetens resultat som andel av skatter och statsbidrag ska enligt ett av de finansiella målen ligga mellan 2-4 %. Ett positivt resultat bidrar bland annat till ett större utrymme att självfinansiera en normal investeringsvolym utan att uppta lån.

Kommunen budgeterar för en resultatnivå i snitt under planperioden på 2,4 %. För 2024 når inte resultatnivån upp till 2 % målet, utan budgeterad nivå är 0,3 %. För 2025 och 2026 är resultatnivån på 3,3 % respektive 3,6 %, vilket innebär att det finansiella målet nås under hela planperioden. De senaste åren har resultatnivån varit högre än 2 %. Prognosen för 2023 pekar mot ett resultat på 1,9 %.

Finansiellt mål

Verksamhetens resultat kommun ska vara positivt och uppgå till 2-4 % av skatter och statsbidrag.

Skatteintäkter, utjämning, fastighetsavgift och nettokostnadsutveckling

En viktig förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är att det finns en balans mellan löpande intäkter och kostnader. Kostnaderna bör inte utvecklas i en snabbare takt än skatteintäkter och bidrag.

Ökningen av skatteintäkter och bidrag ger en procentuellt lägre utveckling än nettokostnaderna för 2024. För 2025 och 2026 beräknas den procentuella intäktsökningen vara högre än kostnadsutvecklingen.

Skatteintäkter, utjämning, fastighetsavgift och nettokostnadsutveckling	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Skatteintäkter, utjämning och fastighetsavgift, mnkr	1 071	1 125	1 164	1 208
Skatteintäkter, utjämning och fastighetsavgift, %	1,1%	5,0%	3,5%	3,8%
Nettokostnad inkl. jämförelsestörande poster, mnkr	-1 030	-1 090	-1 100	-1 134
Nettokostnadsutveckling inkl. jämförelsestörande poster, %	4,1%	5,8%	0,9%	3,1%

Kommunens nettokostnader beräknas öka mellan 0,9 % och 5,8 % per år och skatteintäkterna och bidragen mellan 3,5 % och 5,0 % per år.

Kommunalskatt

Kommunalskatten uppgår till 22,51 för år 2023. Under åren 2019-2022 har skattesatsen sänkts med 25 öre per år för att kommunen ska närma sig den nivå som kringliggande kommuner ligger på. För 2023 sänktes skatten med 10 öre. I budget och flerårsplan för perioden 2024-2026 sänks skattesatsen fortsatt. Ambitionen är att sänka skattesatsen med 5 öre för 2024, 15 öre för 2025 och 20 öre för 2026, sammantaget minst 50 öre under hela mandatperioden.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med egna medel. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsatt är kommunen. Förändringen i detta nyckeltal är beroende av investeringstakt, nyupplåning, andra skuldförändringar samt det ekonomiska resultatet. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas i positiv riktning.

Finansiellt mål

Kommunens soliditet (inklusive pensionsskuld som uppstått före 1998) ska svagt öka för att värdesäkra det egna kapitalet och säkerställa att vi klarar det framtida pensionsåtagandet.

Kommunfullmäktige har i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning angett att kommunens soliditet inklusive pensionsskuld som uppstått före 1998 ska svagt öka för att värdesäkra det egna kapitalet och

säkerställa att vi klarar det framtida pensionsåtagandet. I kommande budget och flerårsplan bedöms det finansiella målet för soliditeten uppnås för 2025 och 2026. Däremot nås inte målet för budgetåret 2024. Sett under hela mandatperioden ökar soliditeten.

Soliditet %	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Soliditet	30,9%	27,9%	27,9%	29,7%
Soliditet inklusive pensionsskuld som uppstått före 1998	14,6%	13,5%	14,9%	17,4%

Självfinansieringsgraden av investeringarna

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med egna medel (årets resultat plus avskrivningar).

Är självfinansieringsgraden minst 100 % innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året och behöver inte låna till investeringarna.

Under kommande planperiod och efterföljande år står kommunen inför stora investeringar, framför allt inom den taxefinansierade VA-verksamheten. Dessa investeringar utgår från den beslutade VA-planen. Det är inte rimligt att den skattefinansierade verksamheten ska finansiera de taxefinansierade investeringarna. Därför kommer nyupplåning och en ökning av låneskulden att bli nödvändig.

Ett av kommunens tre finansiella mål är att kommunen ska finansiera minst 45 % av investeringarna själv. Den låga resultatnivån för 2024 i kombination med den höga investeringsvolymen gör att det finansiella målet inte uppnås för budgetåret. Däremot nås det finansiella målet under resterande del av planperioden. För att klara finansieringen under planperioden väntas en nyupplåning krävas med 206 mnkr för åren 2024 och 2025.

Finansiellt mål

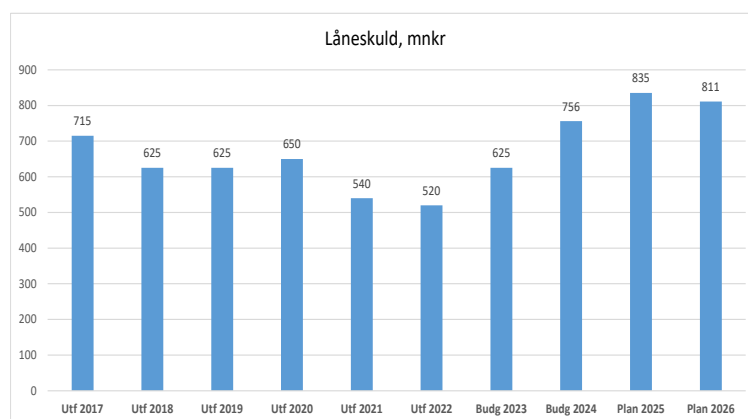
Kommunens självfinansieringsgrad av investeringarna ska uppgå till minst 45 %.

Självfinansieringsgraden av investeringar	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Investeringsvolym, mnkr	210	215	200	100
Självfinansieringsgraden av nettoinvesteringar, %	45,0%	33,9%	55,5%	117,5%

Låneskuld

Låneskulden avgörs av investeringstakt och behov av nyupplåning. Vid extra god likviditet har kommunen amorterat på låneskulden. Under 2022 amorterades 20 mnkr. Dagens samtliga 16 lån finns hos Kommuninvest. Risken sprids genom att lånen har olika förfallodagar och rörlig eller fast ränta. Kommunen har inga derivat för att säkra ränteriskerna.

Under budget- och planperioden beräknas låneskulden öka genom nyupplåning på 206 mnkr. Låneskulden beräknas till 811 mnkr vid planperiodens slut. Idag avser ungefär en tredjedel av låneskulden den affärsdrivande verksamheten. Mot bakgrund av kommande års höga investeringsnivå inom affärsdrivande vatten och avlopp, så kommer den andelen att öka.

Pensionsåtaganden

Kommunens pensionsförpliktelser inklusive löneskatt uppgick 2022 till 408,6 mnkr (401,5 mnkr 2021).

Under 2023 kommer ett nytt pensionsavtal (KAP-KR) börja gälla och anställda med intjänande av förmånsbestämd pensionsdel får välja om man vill stanna kvar i det gamla pensionsavtalet KAP-KL eller gå över till det nya avtalet KAP-KR. Val av pensionsavtal ska göras senast den 31 maj, vilket innebär en

viss osäkerhetsfaktor i erhållen pensionskostnadsprognos. I pensionskostnadsprognosen har kommunens pensionsbolag KPA gjort antagandet att alla anställda med ett intjänande av förmånsbestämd pension kommer stanna kvar i det gamla avtalet KAP-KL. Kommunen kommer därför först i pensionskostnadsprognosen i augusti kunna se effekten på kostnaderna för 2023 och framåt. Den höga inflationen påverkar också kommunens pensionskostnader genom att främst avsättningen och den finansiella kostnaden för pensioner ökat. En hög inflation innebär högre kostnader för värdesäkring i avsättningen. Bedömningen är att inflationen fortsätter ner under 2024 och når en balans där prisbasbeloppet för 2025 ökar med högst 2 %. En sådan prognos innebär påfallande lägre kostnader för pensioner från 2025 jämfört med 2023-2024.

Pensionsförpliktelser som redovisas inom linjen bland ansvarsförbindelser på balansräkningen avser skulden som är upparbetad före 1998. Med den prognos som kommunen beställt från vårt pensionsbolag KPA framgår att ansvarsförbindelsen kommer att öka med 9,4 mnkr till 264,2 mnkr under 2024 för att därefter minska under kommande år.

Åtagandet för den avgiftsbestämda pensionen som återfinns inom avsättningar beräknas öka med 34,2 mnkr till 183,7 mnkr under 2024, för att därefter successivt minska under kommande år. Den totala skulden, både ansvarsförbindelsen och avsättningarna, förväntas öka från ca 404,3 mnkr år 2023 till ca 447,9 mnkr år 2024 för att 2026 minska till 428,9 mnkr.

Borgensåtaganden

Stora borgensförbindelser kan betyda väsentlig finansiell risk för kommunen i form av övertagande av lån. Kommunfullmäktige beslutar om borgen och garantier till förmån för stiftelser, föreningar och andra externa parter. Kommunen hade totala borgensåtagande på 415,0 mnkr 2022 (415,8 mnkr 2021). Stiftelsen Orustbostäder utgör större delen av borgensåtagandet, 409,6 mnkr inom en beviljad ram på 500 mnkr. Det näst största borgensåtagandet är Waldorffastigheter om 4,6 mnkr. Under 2021 beslutade fullmäktige om kommande borgensåtagande för nytt trygghetsboende i Henån om maximalt 108 mnkr.

Likviditet

Kassalikviditet mäter betalningsförmågan på kort sikt. Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100 %, vilket innebär att de likvida medlen är lika stora som de kortfristiga skulderna. Kassalikviditeten uppgick år 2022 till 105 % (95 % 2021) vilket innebär att de likvida medlen och kortfristiga fordringarna översteg de kortfristiga skulderna. En kassalikviditetsnivå över 60 % anses utgöra en trygg betalningsberedskap på kort sikt. Budgeten har lagts så att kommunen har tillräckligt med likvida medel för den löpande verksamheten under åren.

Kassalikviditeten är hög under hela planperioden. Kommunen har därmed en god likviditet, och har dessutom bra möjligheter att förstärka den ytterligare om det skulle behövas genom utnyttjande av en checkräkningskredit på 30 mnkr.

Kassalikviditet	Budget	Budget	Plan	Plan
%	2023	2024	2025	2026
Omsättningstillgångar/kortfristiga skulder	84%	111%	115%	115%

Balanskravet och resultatutjämningsreserv

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Balanskravet avser enbart kommunen, inte koncernen. Vid avstämning mot balanskravet ska bland annat realisationsvinster räknas bort. Kommunen har inget negativt balanskravsresultat från tidigare år att återställa.

Lagstiftningen har gjort det möjligt för kommuner och regioner att i balanskravsutredningen utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv (RUR) och därmed få bättre möjligheter att möta effekter av konjunktursvängningar. När detta får göras framgår av de egna riktlinjerna.

Efter 2022 års bokslut finns det 74,2 mnkr i reserven. RUR redovisas som en del av eget kapital. Reservering eller disponering av medel ur RUR redovisas i balanskravsutredningen och påverkar inte resultaträkningen. Prognosen för 2023 är att balanskravet blir positivt. De senaste åren har reservering gjorts till RUR och det kan bli aktuellt även för 2023. Eventuell avsättning/reservering till RUR till följd av överskott tas upp i samband med beslut om årsredovisningen.

Budgeterad balanskravsutredning

Kommunen har inget negativt resultat från tidigare år som behöver regleras. År 2024 uppfylls inte balanskravet. Riktlinjerna för resultatutjämningsreserv medger inte disponering av resultatutjämningsreserven vid budgetering, eftersom en förutsättning är att det ska vara en svag utveckling av skatteunderlaget. Prognosen för kommande år är att skatteunderlaget överstiger genomsnittet både 5 och 10 år tillbaka. Däremot kan fullmäktige alltid besluta om disponering vid negativt balanskravsresultat i samband med beslut om årsredovisningen.

Det negativa balanskravsresultatet år 2024 kan antingen återställas kommande år eller regleras mot resultatutjämningsreserven i slutet av året vid beslut om årsredovisningen.

Balanskravsutredning mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Årets resultat	24,6	3,3	38,6	43,3
Reducering av samtliga realisationsvinster	-5	-5,0	-2,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	19,6	-1,7	36,6	43,3
Reservering till resultatutjämningsreserv (RUR)	-	-	-	-
Disponering av resultatutjämningsreserv (RUR)	-	-	-	-
Årets balanskravsresultat	19,6	-1,7	36,6	43,3

Reducering av realisationsvinster har gjorts för försäljning av fastigheter och tomter med 5 mnkr för 2024 och 2 mnkr för 2025.

Utfvärdering av ekonomisk ställning

Budgeten är upprättad i enlighet med de riktlinjer som antagits för god ekonomisk hushållning. Trots att balanskravet och de långsiktiga finansiella målen inte uppfylls 2024, så uppfylls de sett över hela planperioden. Snittet för resultatnivån överstiger 2 %, soliditeten förbättras och självfinansieringsgraden överstiger 45 %. Kommunens låneskuld ökar dock på grund av höga investeringsnivåer.

Den ekonomiska utvecklingen för kommunen och koncernen har de senaste åren varit mycket god. Kommunens soliditet har under de senaste sju åren succesivt förbättrats från -10 % till nu, under de senaste fyra åren, positiva värde. Trots det har kommunen fortfarande en ganska svag balansräkning i jämförelse med andra. En stor del av tillgångarna har finansierats med lån. Positiva resultat, amortering på låneskuld, hög självfinansiering av investeringar, budgetföljksamhet och befolkningsökning är positiva signaler för en god ekonomisk hushållning. Dessutom har skattesatsen sänkts med 1 krona under förra mandatperioden. Målet för innevarande mandatperiod är att sänka skattesatsen med ytterligare 50 öre, vilket efter det innebär att kommunen ligger närmare en nivå som kringliggande kommuner har.

I jämförelse med andra kommuner har nettokostnadsavvikelsen under de senaste åren minskat inom alla större verksamheter, såsom fritidshem, grundskola, äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg. Det är ett resultat efter år av omställningsarbete och åtgärder. Det är dock inom vissa områden fortfarande en bit kvar tills vi ligger i nivå med jämförbara kommuner.

Den största utmaningen i närtid är de demografiska behoven som ökar på grund av fler äldre och en bibehållen nivå för barn och unga, samtidigt som vi får en lägre andel i arbetsför ålder. För att bibehålla en god ekonomisk hushållning och för att möta framtidens demografiska utmaningar krävs fortsatta effektiviseringar, ambitionsnivåer och prioriteringar samt smarta arbetssätt. Inte bara de ekonomiska resurserna kommer att vara en bristvara framöver, även kompetens i form av utbildade medarbetare väntas bli en bristvara som många arbetsgivare kommer att konkurrera om.

Det kan i sammanhanget också noteras att på Orust är det en lägre andel av invånarna som har insatser enligt LSS, någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, bor i särskilt boende eller har hemtjänst än genomsnittet för alla kommuner. Om andelen skulle öka skulle behovet av kompetens och ekonomiska resurser öka markant.

Driftsbudget och politiska prioriteringar

Driftsbudget

Överst i driftsbudgeten visas de ekonomiska ramarna för kommunens verksamheter och sektorer under budgetperioden. Under sektorernas ramar redovisas budget för de kommungemensamma posterna. Till skillnad från kommunens resultaträkning innehåller driftsbudgeten interna poster (affärshändelser inom och mellan sektorer).

Sektorernas budgetramar har sin utgångspunkt från tidigare beslutad budget för 2023. Justeringar har sedan gjorts till följd av volymförändringar på grund av demografin samt krav på effektiviseringar och satsningar utifrån politiska prioriteringar.

Driftsbudget mnkr	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Politisk verksamhet	-14,2	-14,2	-13,8	-14,6
Sektor ledning och verksamhetsstöd	-77,9	-77,0	-76,7	-76,7
Sektor lärande	-413,6	-418,8	-415,9	-412,5
Sektor omsorg	-430,4	-439,5	-444,4	-447,7
Sektor samhällsutveckling	-80,9	-81,0	-82,7	-82,7
Affärsdrivande Vatten och avlopp	0,0	0,0	0,0	0,0
Affärsdrivande Renhållning	0,0	0,0	0,0	0,0
Ofördelad budget (lön, pris, kap, hyra, lokalv, kost)	-17,1	-69,3	-102,9	-142,7
Summa nämndsverksamhet	-1 034,0	-1 099,8	-1 136,4	-1 176,9
Pensionskostn/skuldförändr. avseende semesterlön/arbetsgivaravg.	-18,6	-32,0	-6,1	-4,0
Försäljning fastigheter, mark	5,0	5,0	2,0	0,0
Återlagda kapitalkostnader (internränta)	18,3	36,5	40,9	46,7
Kommunstyrelsens medel till förfogande	-1,0	0,0	0,0	0,0
Summa nettokostnad	-1 030,3	-1 090,3	-1 099,6	-1 134,2
Skatteintäkter	866,7	902,1	938,9	973,9
Generella statsbidrag	204,0	222,4	225,1	233,9
Finansiella intäkter	1,5	1,8	1,8	1,9
Finansiella kostnader	-17,3	-32,7	-27,6	-32,2
Resultat	24,6	3,3	38,6	43,3

Politiska prioriteringar

Nedanstående förändringar utgår från budgetram 2023 och gäller från 2024 om inget annat anges.

- Den politiska verksamheten, valnämnden tillförs en satsning på 0,55 mnkr för val till Europaparlamentet 2024 och indexuppräknning 2023 för arvode och ersättningar till förtroendevalda. År 2026 tillförs valnämnden 0,75 mnkr för att genomföra allmänna val till riksdag, region- och kommunfullmäktige. Samtidigt som verksamheten tillförs satsningarna på valnämnden minskas också budgetramen med 0,5 mnkr från 2024 på grund av att man inte använde alla tilldelade medel för politisk verksamhet i samband med att reglerna ändrades för arvode och ersättningar till förtroendevalda. Revisionens budgetram är oförändrad bortsett från kompensation för de generella årliga indexuppräknningarna.
- Sektor ledning och verksamhetsstöd tillförs utökad budget på 0,4 mnkr från år 2024. Det avser 0,3 mnkr för prisökning för servicebussarna och 0,1 mnkr för licenser för M365. Från år 2025 tillförs sektorn ytterligare 0,7 mnkr, varav 0,3 mnkr för att finansiera ett utökat ansvar för det brottsförebyggande arbetet som staten gett till kommunerna och 0,4 mnkr för att finansiera säkerhetshöjande åtgärder inom digitaliseringsområdet. Budgetramen minskas med -1,3 mnkr då arbetet med ny webbplats och översiktsplan färdigställs under 2023. Kontaktcenter startade under 2022. Sektorerna ska gemensamt successivt finansiera verksamheten inom ordinarie budgetram. Från år 2025 ska den sista delen av finansieringen på 1 mnkr fördelas mellan sektorerna.

- Sektor lärande tillförs en total satsning på 7 mnkr från år 2024, varav 2,3 mnkr för volymförändringar inom förskola och skola samt 2 mnkr för att starta en resursskola. Resursskolan ska successivt finansieras inom ordinarie budgetram. Den totala kostnaden för resursskolan beräknas till 3 mnkr och sektorn ska successivt finansiera hela kostnaden inom befintlig budgetram. År 2025 får sektorn 1 mnkr och år 2026 inget tillskott alls för resursskolan. I satsningen ingår också finansiering för kostnadsökningar för skolskjuts och ersättningar till fristående förskolor, skolor samt för interkommunal ersättning för gymnasieplatser på 2,1 mnkr. År 2023 fick sektorn utökad budget för volymökningar inom anpassad grundskola och gymnasieskola. Det blev en lägre volymökning än beräknat och därför återlämnar sektorn motsvarande budgetmedel. År 2025 och 2026 minskar antalet barn och elever inom vissa områden och därför minskar också budgeten med motsvarande barn-/elevpeng inom det övergripande resursfördelningssystemet. Beloppet som justeras är -1,3 mnkr för 2025 och ytterligare -2,4 mnkr för 2026.
- Sektor omsorg tillförs en satsning på 11,4 mnkr från år 2024 och från 2025 ytterligare 4,9 mnkr och därefter från 2026 ytterligare 3,3 mnkr. Satsningen avser bland annat volymökning av brukare inom hemtjänsten på totalt 12,6 mnkr under hela planperioden. Förutom volymökning i äldreomsorgen får sektorn också budgetförstärkning för volymökning inom LSS serviceboende med 1,75 mnkr och 0,5 mnkr för att täcka kostnader för ekonomiskt bistånd. År 2025 får sektorn ytterligare 0,5 mnkr för att täcka kostnader för ekonomiskt bistånd. Sektorn får även budgetförstärkning 2024 på 3,6 mnkr för att finansiera en ökad bemanning av sjuksköterskor och för att täcka den uteblivna ersättningen från regionen för samverkande sjukvård. Under 2023 anpassas lokalerna på Timmerhult för att samla arbetsmarknadsenhetens verksamhet men också för att bygga upp nya verksamheter kring återbruk och cirkulationsmöbler. Ombyggnationen innebär högre lokal- och driftkostnader, vilket sektorn erhåller en utökad budget på 0,35 mnkr från 2024. Från år 2025 får sektorn dessutom en budgetförstärkning för digital verksamhetsutveckling med 0,5 mnkr. Sedan 2022 har sektorn arbetat med att bygga upp hemmaplanslösningar i form av boendestöd, stödboende för socialpsykiatriska behov och ett korttidsboende LSS för barn och unga. År 2024 regleras den sista delen av den förväntade hemtagningsseffekten genom minskade externa placeringar och sektorns budgetram minskas med -2 mnkr.
- Sektor samhällsutveckling tillförs en satsning på 0,7 mnkr från år 2024 och ytterligare 2,3 mnkr från år 2025. Satsningarna för år 2024 avser förstärkning till miljöenhetens tillsynsverksamhet på 0,4 mnkr samt höjning av investeringsbidraget till föreningar på 0,3 mnkr. År 2025 höjs budgeten för planerat underhåll av fastigheter på 2 mnkr på grund av prishöjningar och den sista höjningen av investeringsbidraget till föreningar på 0,3 mnkr. Budgetramen minskas med -0,6 mnkr 2024 och ytterligare -0,6 mnkr år 2025 och avser en tidigare förstärkning inom byggenheten som nu återgår i två steg till den ursprungliga budgetnivån. Investeringsbudgeten för planerat underhåll ökar med 3 mnkr från 2024.
- I potten ofördelad budget finns utrymme för budgetkompensation till sektorerna i detaljbudgetarbetet och under löpande år för kapitalkostnadsförändringar, löne- och prisökningar, indexhöjning av lokalhyror, kost och lokalvård samt i övrigt mindre tekniska justeringar såsom exempelvis PO-påläggsjustering (personalomkostnad) samt ett utrymme för inköp av arbetsskor till vissa personalgrupper inom sektor omsorg och samhällsutveckling.

Ramförändringar mellan åren

Ramförändringar mnkr	År 2024	År 2025	År 2026
Politisk verksamhet			
Ingående budget	14,2	14,2	13,8
Budget 2023-2025 förändrad budgettram	0,4	-0,4	
Budget 2024-2026 ötkad budgettram, satsning/prioritering	0,15		0,8
Budget 2024-2026 minskad budgettram	-0,5		
Ny budgettram	14,2	13,8	14,6
Sektor ledning och verksamhetsstöd			
Ingående budget	78,0	77,0	76,7
Budget 2023-2025 förändrad budgettram	-1,3	-1,0	
Budget 2024-2026 ötkad budgettram, satsning/prioritering	0,3	0,7	
Ny budgettram	77,0	76,7	76,7
Sektor lärande			
Ingående budget	413,6	418,8	415,9
Volymförändring övergripande resursfördelningsmodell	2,3	-1,3	-2,4
Budget 2023-2025 förändrad budgettram	0,6	-0,9	
Budget 2024-2026 ötkad budgettram, satsning/prioritering	4,1		
Budget 2024-2026 minskad budgettram	-1,8	-0,7	-1,0
Ny budgettram	418,8	415,9	412,5
Sektor omsorg			
Ingående budget	430,1	439,5	444,4
Volymförändring övergripande resursfördelningsmodell	4,9	4,4	3,3
Budget 2023-2025 förändrad budgettram	-1,5	0,5	
Budget 2024-2026 ötkad budgettram, satsning/prioritering	6,0		
Ny budgettram	439,5	444,4	447,7
Sektor samhällsutveckling			
Ingående budget	80,9	81,0	82,7
Budget 2023-2025 minskad budgettram	-0,3	-0,3	
Budget 2024-2026 ötkad budgettram, satsning/prioritering	0,4	2,0	
Ny budgettram	81,0	82,7	82,7

Affärsdrivande verksamheter

Beslut om taxor och avgifter tas i separata ärenden i kommunfullmäktige.

Affärsdrivande - Vatten och avlopp (VA)

Budgeten bygger på en taxehöjning av de fasta och rörliga bruksavgifterna, den fasta delen kommer att höjas mindre än den rörliga eftersom Orust kommun ligger lågt jämfört med andra kommuner. Taxejusteringen är kopplad till kommande investeringsbehov samt ökade räntekostnader.

Rekommendationen är att VA-verksamheten ska återföra över-/underuttag inom en treårsperiod. För att undvika stora skillnader i taxejusteringar mellan åren så är förslaget istället en jämn taxehöjning som är hållbar i längden. Taxejusteringen bygger på stora investeringsbehov några år framöver. År 2025 och framåt börjar de stora investeringarna att tas i bruk. Då belastas verksamheten med ökade kapitalkostnader.

Affärsdrivande – Renhållning

Inför budget 2024 görs en ny taxekonstruktion som bygger på en grundavgift samt en rörlig avgift beroende på vilket abonnemang som hushållen/verksamheterna har.

Investeringar

En investering är en anskaffning av en fysisk anläggningstillgång eller en immateriell anläggningstillgång där vissa kriterier ska vara uppfyllda, bland annat att den ekonomiska livslängden överstiger tre år.

Kommunfullmäktige fastställer investeringsramar för kommande budgetår samt de två efterföljande planeringsåren. Den totala investeringsramen avgörs av de finansiella målen. Investeringsnivån för 2024-2026 är hög och innebär att kommunen behöver låna externt för att finansiera de planerade investeringarna. En hög investeringsnivå innebär ökade driftkostnader som kommer att ta allt större utrymme i kommunens driftbudget. Driftkostnader har ofta mycket större påverkan än till exempel räntekostnader för lån.

Investeringsnivå, mnkr

Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
210	215	210	100

Investeringsbudgeten som kommunfullmäktige beslutar om redovisas på projektnivå för större projekt som överstiger 5 mnkr. Projekten prioriteras utifrån fyra olika kategorier, där investeringar i kategori 1 har högre prioritet än till exempel kategori 2.

Prioriteringskategorier:

1. Lagkrav eller andra ställda myndighetskrav, till exempel krav från Arbetsmiljöverket och Länsstyrelsen
2. Viktig samhällsfunktion, till exempel skolor, omsorgsboende och infrastruktur
3. Strategisk, till exempel markinköp
4. Övrig

De större projekten i investeringsbudgeten planeras att starta under planperioden, men vilket år investeringsutgifter infaller och med vilken totalram avgörs i beslutspunkter enligt projektmodellen. Kommunens rutin för projektmodell ska användas för alla projekt överstigande 5 mnkr. Modellen syftar till att kvalitetssäkra och göra projektarbetet kostnadseffektivt. I projektmodellen fastställs ansvar och roller för beställare, utförare och beslutsfattare.

Varje sektor får en särskild investeringspott för mindre reinvesteringar. Investeringar under 5 mnkr behöver inte ha särskilda igångsättningsbeslut. Prioriteringskategorierna och investeringstaket kan begränsa möjligheten att starta projekt om investeringsnivån riskerar att överskridas. Projekt med en total budget mellan 1-5 mnkr ska framgå av detaljbudgeten som beslutas av nämnden under hösten.

Till grund för planering av investeringar finns bland annat beslutad VA-plan, bostadsförsörjningsplan, lokalförsörjningsplan samt digitaliseringsplaner.

1. Lagkrav eller andra ställda myndighetskrav

Skattefinansierade investeringar

Taxefinansierade investeringar

- Ombyggnad Ellös avloppsreningsverk

2. Viktig samhällsfunktion

Skattefinansierade investeringar

- Ny förskola i Svanesund
- Ny förskola i Ellös
- Ombyggnation förskola i Varekil
- Förstärkningsåtgärder ån i Henån etapp 2
- Räddningsfordon
- Gruppbostad speciella behov
- Underhållsåtgärder fastigheter

Taxefinansierade investeringar

- VA-länk väst/broledning, en land- och sjöledning mellan Mollösund, Barrevik och Hälleviksstrand och Ellös för att stänga avloppsreningsverken i Mollösund, Barrevik och Hälleviksstrand när Ellös avloppsreningsverk byggs om.
- VA-länk öst-väst från Varekil till Ellös
- Ledningsnätsrenovering Henån/Mollösund
- VA-ledning från Tuvesvik till Ellös
- Byte vattenservis Ellös

3. Strategisk

Skattefinansierade investeringar

- Strategiska markinköp
- Cykelväg S1 Färjevägen Svanesund
- Cykelväg H5 från varvsområdet till Dalby i Henån

Taxefinansierade investeringar

- Åtgärder på Månsemyr återvinningscentral enligt ÅVC-utredning
- VA-utbyggnad i fritidshusplaner i Svanesund

4. Övrigt

Exploateringar

Med markexploatering avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. I markexploateringsverksamheten ingår därmed också att bygga kompletterande gemensamma anordningar som gator, grönområden, vatten och avlopp samt elanläggningar med mera.

Framtagande tomter för försäljning genom exploateringsprojekt består av olika faser. Orust kommun har valt att följa upp exploateringsprojekten utifrån fyra faser, planering och förstudie, projektering, genomförande och försäljning.

Planerings- och förstudiefasen; här arbetar kommunen med att ta fram planprogram och detaljplaner samt göra utredningar för exempelvis arkeologi. Alla utgifter och inkomster i denna fas ska redovisas i resultaträkningen. Budget för arbete kring detta ligger i sektor Samhällsutvecklings driftbudget. I budget 2023 uppgår budget för detaljplaner för exploateringsprojekt till ca 2,5 mnkr.

Projektering; nu är det bestämt vad som ska byggas eller konstrueras och utgifterna för projekteringar redovisas främst i investeringsprojekt. I denna fas omklassificeras även eventuellt mark till exploateringsområdet från markreserv. Budget för arbete i denna fas ligger främst i investeringsbudgeten för perioden.

Genomförande; flera investeringsprojekt kan pågå samtidigt inom respektive exploateringsområde, exempelvis byggs vägar, belysning, gång- och cykelvägar. Utgifter som inte får räknas som anskaffningsvärde för tomten redovisas som kostnad i resultaträkningen (driftskostnad). Budget för nödvändiga investeringar finns i investeringsbudgeten, som återfinns i balansbudget och kassaflödesbudgeten där exploateringsbudget för arbete med mark för iordningställande av tomter finns.

Försäljning; här redovisas försäljningsinkomster per tomt med avdrag för anskaffningsvärdet för tomten samt eventuella försäljningsomkostnader. Redovisning av tomtförsäljning och markanvisningar redovisas i resultaträkningen som försäljning fastigheter, mark och tomter.

I de flesta exploateringsprojekt befinner sig verksamheten just nu i planerings- och förstudiefasen.

Prioriterade exploateringsprojekt

Under 2024 är det följande områden som prioriteras utan prioriteringsordning:

- Svanesund centrum norra – detaljplan är antagen och förskola ska byggas samt markanvisningsavtal för bostäder tecknas.
- Svanesund centrum södra – framtagande av detaljplan.
- Henån centrum södra - detaljplan för område söder om Röravägen beräknas vara klar i mitten av 2024.
- Lundby verksamhetsområde – framtagande av detaljplan.
- Östra Dalby - framtagande av detaljplan.

Räkenskaper

Resultatbudget

Resultatbudgeten visar de totala intäkterna och kostnaderna för kommunens samtliga nämnder och verksamheter. Av resultatbudgeten framgår också skatteintäkter, statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning samt finansiella intäkter och kostnader. Summan av samtliga poster summerar till årets resultat. Till skillnad från driftsbudgeten innehåller resultatbudgeten inga större interna poster (affärshändelser inom och mellan sektorer).

mnkr	Budget	Budget	Plan	Plan
	2023	2024	2025	2026
Verksamhetens intäkter	232	238	243	250
Verksamhetens kostnader	-1 195	-1260	-1 272	-1 310
Avskrivningar	-68	-68	-71	-74
Jämförelsestörande poster	0	0	0	0
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 030	-1090	-1 100	-1 134
Skatteintäkter	867	902	939	974
Generella statsbidrag och utjämning	204	222	225	234
VERKSAMHETENS RESULTAT	40	34	64	74
Finansiella intäkter	2	2	2	2
Finansiella kostnader	-17	-33	-28	-32
RESULTAT	25	3	39	43

Balansbudget

Balansbudgeten visar planen för hur kommunens tillgångar förändras och hur de finansieras. Det egna kapitalet utgör kommunens förmögenhet och definieras som tillgångar minus avsättning och skulder. Tillgångarna ökar i takt med att kommunen investerar i lokaler, anläggningar och infrastruktur samt minskar i takt med avskrivningarna. Det egna kapitalet ökar med årets resultat. Upplåning ökar de långfristiga skulderna.

mnkr	Budget	Budget	Plan	Plan
	2023	2024	2025	2026
Anläggningstillgångar	1 407	1 549	1 676	1 701
Bidrag till infrastruktur	7	7	7	7
Omsättningstillgångar	247	277	287	287
SUMMA TILLGÅNGAR	1 661	1 833	1 970	1 996
Eget kapital	508	511	550	593
Avsättningar	129	189	191	189
Skulder	1 024	1 133	1 230	1 214
- varav långfristiga lån	616	726	822	807
SUMMA EGET KAPITAL, AVSATTNINGAR OCH SKULDER	1 661	1 833	1 970	1 996

Kassaflödesbudget

Från resultatbudgeten överförs årets resultat och avskrivningar till kassaflödesanalysen. Denna visar samtliga in- och utbetalningar avseende den löpande verksamheten, investerings- och exploateringsverksamheten samt finansieringsverksamheten. Av kassaflödesanalysen framgår också förändringen av de likvida medlen från årets början till årets slut. Med likvida medel menas kommunens bankkonto, kontanta medel samt kortfristiga placeringar.

mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Finansieringsbehov				
Investeringar	-210	-215	-200	-100
Försäljning	5	5	2	0
Summa investeringar	-205	-210	-198	-100
Finansiering				
Medel från den löpande verksamheten	92	101	102	116
Utbetalning avsättningar	0	0	0	0
Nyupplåning	96	109	97	0
Amortering lån	0	0	0	-15
Minskning kortfristiga lån	0	0	0	0
Summa finansiering	189	210	198	100
Årets Kassaflöde	-17	0	0	0
Likvida medel vid årets början	42	25	25	25
Likvida medel vid årets slut	25	25	25	25

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att:

1. Anta förslag till budget 2024 och flerårsplan för 2025 och 2026 daterad 2023-05-31.
2. Fastställa skattesatsen till 22,46 kr per skattekrona för 2024, vilket innebär en sänkt skattesats med 5 öre jämfört med 2023.
3. Fastställa de finansiella målen för kommunen och de övergripande målen för verksamheterna.
4. Godkänna befolkningsprognosen 2023 som underlag för kommunens planering.
5. Fastställa driftbudgetramarna för kommunstyrelsen och dess sektorer för år 2024 samt preliminärt för 2025 och 2026.
6. Uppdra till kommunstyrelsen att genomföra de satsningar och uppdrag som framgår av budgeten och flerårsplanen.
7. Kommunstyrelsen ska besluta om kompensation för pris- och löneökningar samt kapitalkostnadsförändringar och i övrigt mindre tekniska justeringar till sektorerna inom ramen för ofördelad budget. Kommunstyrelsen får delegera beslutanderätten vidare.
8. Inte anvisa några medel till myndighetsnämnderna, sociala myndighetsnämnden samt miljö och byggnadsnämnden.
9. Fastställa investeringsbudget för år 2024 samt preliminära investeringsramar för 2025 och 2026.
10. Fastställa internräntan till 2,5 % för 2024 och preliminärt 2,75 % för 2025 och 3 % år 2026.
11. Kommunstyrelsen under år 2024 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande beloppen på de lån som förfaller till betalning under år 2024.
12. Kommunstyrelsen under år 2024 har rätt att nyupplåna, det vill säga öka kommunens skulder under år 2024, med totalt 109 miljoner kronor.
13. Nödvändiga taxeförändringar för de affärsdrivande verksamheterna och eventuellt andra taxor och avgifter beslutas separat i kommunfullmäktige.

Vision Orust 2040

Orust – den gröna och trygga ön
där tanken är fri och drömmar får liv

Orust kommun 473 80 HENÅN

Kommunhuset, Åvägen 2-6 telefon 0304-33 40 00

kommun@orust.se www.orust.se